

Uiharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. O.

LETO XIV — ŠTEVILKA 4

APRIL 1982

POŠTINA PLACANA

foto: A. Šertel

Varujmo naše gozdove pred požari

Predlog gospodarskega načrta za leto 1982

(finančno-količinski plan)

1. UVODNA DOLOČILA

Z letom 1982 vstopamo v drugo leto srednjeročnega plana 1981—1985, ki bo najtežje leto za državo in republiko Slovenijo, še posebej pa za nas iz naslednjih razlogov:

— ker vstopamo v leto 1982 z izgubimi iz leta 1981 za dva TOZD (TO Radlje-Podvelka in Gostinstvo in turizem),

— ker posluje nekaj TOZD na robu rentabilnosti,

— ker smo še vedno zelo zadolženi zaradi investicije, uvožene opreme in obratnih sredstev. Razpoložljivi dohodek močno bremenijo obresti, čeprav so po vseh razmerjih v primerjavi z inflacijsko stopnjo nizke in bi jih morali z lahkoto odplačevati,

— ker nam izvršene investicije v preteklih letih ne dajejo predvidenih rezultatov in je s tem zadolženost še bolj obremenilna,

— ker smo še vedno v veliki meri odvisni od uvoza proizvodnega materiala, rezervnih delov in opreme,

— ker imamo slabo razvito lastno prodajno mrežo, kar se bo ob pričakovani slabši absorpciji trga izražalo v povečanih zalogah, poslabšanih plačilnih pogojih z negativnimi vplivi na likvidnost,

— ker nimamo dovolj dograjenega sistema delitve osebnih dohodkov, ki bi stimulativneje vplival na večjo produktivnost in na večjo akumulacijsko sposobnost vsakega TOZD,

— ker nam manjka ustreznih kadrov za težka fizična in kreativna dela,

— ker je še nepopolna organiziranost v TOZD in DSSP in počasno prehajanje na avtomatsko obdelavo podatkov,

— nezadostno samoupravno povezovanje TOZD pri skupnih proizvodih in poslovanju,

— neopredeljeno odgovornost za opravljanje del in doseganje zastavljenih ciljev,

— visoki stroški poslovanja na enoto proizvoda in nizki dohodek skoraj v vseh TOZD v primerjavi z drugimi DO,

— ker vsako leto povečujemo vezavo obratnih sredstev (fizično in vrednostno),

— ker imamo v strukturi financiranja tekočega poslovanja preveč kreditov in s tem preveliko odvisnost od trenutnih možnosti obnavljanja in najemanja kratkoročnih likvidnostnih kreditov,

— ker še nimamo popolnoma usklajene blagovne in investicijske tokove z denarnimi.

Iz takega stanja naše DO, zaostrenih gospodarskih razmer ter neugodnih gibanj v svetu in iz skupnih interesov družbenega plana SR Slovenije smo si preko planov TOZD in TOK zadali leto 1982 kot »leto borbe za večji izvoz, večji dohodek in čisti dohodek ter za bolj usklajene blagovne in denarne tokove.«

II. SKUPNI CILJI

Iz realnih možnosti in pogojev razvoja DO Lesna ob upoštevanju omejitvenih faktorjev, ki so:

- omejene proizvodne zmogljivosti,
 - omejena domača in tuja surovina,
 - omejen uvoz proizvodnih materialov, rezervnih delov in opreme,
 - število zaposlenih,
 - ustaljene tehnologije,
 - omejene absorpcije naših izdelkov na domačem in tujem trgu,
 - omejena sredstva financiranja tekočega poslovanja,
- si delavci in kmetje za leto 1982 zastavljamo naslednje cilje:

1. TEMELJNI CILJI

— okrepiti ustavni položaj delavca, da bo obvladal celoto reprodukcijskega procesa, v katerem oblikuje pogoje svojega dela in življenja (materialne, družbene, socialne, kulturne, prostorske, varnostne in druge);

— ekonomsko stabilnejšo organizacijo združenega dela, ki bo zagotavljala socialno in materialno varnost delavcev in pogoje, v katerih se lahko trajnejše uresničujejo kvalitetni dejavniki razvoja;

— doseči take pogoje, da bomo zagotovili delavcem ekonomsko in družbeno kontrolo nad celotno družbeno reprodukcijo in odločilno vlogo pri upravljanju na vseh nivojih;

— boljše izkoriščanje surovin in razpoložljivih zmogljivosti;

— take pogoje poslovanja, da bodo vse TO poslovale bolj rentabilno, in to s takim dohodkom, ki bo omogočal realizacijo novega sistema delitve OD, povečanje lastnih sredstev za financiranje tekočega poslovanja ter ustvarjanje sredstev za razvoj in socialno varnost vseh zaposlenih, predvsem pa pozitivno poslovanje v TOZD TO Radlje-Podvelka;

— dopolnjen sistem nagrajevanja po delu s ciljem, da bodo osebni dohodki posameznika odvisni od vloženega dela, rezultatov poslovanja in v skladu s rastjo dohodka;

— povečanje izvoza pri izdelkih višje stopnje predelave, ker si bomo lahko le na ta način zagotovili nemoteno poslovanje v naših TO. Za doseganje večjega izvoza bomo bolj usklajevali proizvodnjo, vključevali nove izdelke v izvoz, iskali nove načine prodaje in skupaj z izvozniki bolje in dolgoročneje obdelovali tuja tržišča;

— zmanjšanje deleža uvoza v celotni nabavi, zato bomo nadomeščali uvožen repromaterial z domačim in izdelali prioriteten red najnujnejšega uvoza;

— boljša kvaliteta izdelkov, bolj solidno poslovanje v odnosu do potrošnikov, večjo lastno prodajo na domačem in tujem trgu, skrajšane dobavne roke ter optimalno stanje zalog;

— s proizvodnjo bolj usklajeno nabavo, zato moramo v okviru letnega plana izdelati še tromesečne — dinamične plane;

— večji vpliv delavcev na oblikovanju cen naših izdelkov;

— realizirati skupni prihodek v smislu SS o ureditvi medsebojnih razmerij pri ustvarjanju skupnega prihodka v naslednjih reprodukcijskih verigah:

a) gozdarske TO in TOK ter primarna lesna predelava oziroma TOZD žag

b) vseh končnih proizvodov in TOZD Blagovni promet;

— povečana racionalnost dela v vseh TO in delovnih skupnostih, zato moramo v letu 1982 dosledno izpeljati novo organizacijo dela in pravočasno aktivirati opremo za avtomatsko obdelavo podatkov;

— bolj kvalitetna politika zaposlovanja, ki bo v skladu s sprejetimi družbenimi dogovori;

— ustrezno štipendiranje za delo, ob delu in iz dela, pogoje za izvedbo proizvodnega dela oziroma delovne prakse, potrebni strokovni kader (mentorje in inštruktorje) za uvajanje usmerjenega izobraževanja;

— boljša struktura financiranja poslovanja, da bo v skupni strukturi virov za obratna sredstva vsaj 37 % trajnih dolgoročnih virov, kar je za 7 % več kot v letu 1981 in s tem varnejšo strukturo financiranja tekočega poslovanja;

— kvalitetnejše in bolj dosledno izvajanje svobodne menjave dela med TOZD in TOK ter obema delovnima skupnostima;

— boljša izraba delovnega časa, boljše počutje in varnejše delo delavcev na delovnem mestu z boljšimi medčloveškimi odnosi, ki bodo temeljili na enakopravnosti, poštenosti, medsebojnem zaupanju in spoštovanju;

— boljši nadzor nad trošenjem vseh sredstev, zato moramo izvesti nov informacijski sistem v vseh TOZD in TOK;

— bolj opredeljena odgovornost za opravljanje dela in za izvedbo zastavljenih ciljev;

— bolj dosledno preverjanje rezultatov poslovanja z zastavljenimi cilji, sproti moramo ugotavljati vzroke in odgovornosti za odstopanja ter sproti ukrepati in odpravljati motnje.

2. PLAN GOZDARSKE DEJAVNOSTI

Letni plan gozdarstva LESNE temelji na:

— SS o temeljih plana gospodarjenja z gozdovi in osnovah za usklajevanje razvoja gozdnega in lesnega gospodarstva SRS v obdobju 1981—1985 in rebalansiranih srednjeročnih planov razvoja TOZD in TOK ter zakona o gozdovih.

Planirani obseg blagovne proizvodnje je za 5441 m³ večji od dosežene v letu 1981. Intenziteta blagovne proizvodnje je planirana v višini 2,45 %, in to pri iglavcih 1,91 % ter pri listavcih 8,70 %.

Planiran obseg blagovne proizvodnje:

sektor lastništvo	drev. vrsta	sečnja — neto			blagovna proizvodnja		
		dosež. 1981	plan 1982	ind.	dosež. 1981	plan 1982	ind.
družbeni	iglavci	95.570	96.900	101,39	94.400	95.580	101,25
	listavci	10.508	12.000	114,20	12.000	12.000	100,00
	skupaj	106.078	108.900	102,66	106.400	107.580	101,11
zasebni	iglavci	124.527	125.000	100,38	112.400	114.400	101,78
	listavci	16.815	15.000	89,21	6.400	7.400	115,62
	skupaj	141.342	140.000	99,05	118.800	121.800	102,52
skupaj	iglavci	220.097	221.900	100,82	206.043	209.980	101,91
	listavci	27.323	27.000	98,82	17.843	19.400	108,72
	skupaj	247.420	248.900	100,23	223.889	229.380	102,45

Planirana neposredna uporaba lesa v gospodinjstvih in gospodarstvih lastnikov gozdov (zasebni sektor) je naslednja:

— iglavcev	10.600 m ³
— listavcev	7.600 m ³
skupaj	18.200 m ³

in predstavlja 13 % planiranih sečenj v zasebnih gozdovih oziroma 7,34 % vseh planiranih sečenj.

Blagovna proizvodnja je planirana po naslednjih sortimentih:

sortiment	m ³	delež v % na celoto v skupini
iglavci		
— hlodovina	124.150	59,13
— celulozni les	30.100	14,33
— drogi	24.800	11,82
— les za tramiče	17.900	8,52
— ostali tehnični les	13.030	6,20
skupaj iglavci	209.980	91,54
listavci		
— hlodovina	6.200	31,96
— les za TIP	8.350	43,04
— tehnični les	2.650	13,66
— drva	2.200	11,34
skupaj listavci	19.400	8,46
Skupaj lesna masa	229.380	100,00

V TOZD Transport in servisi smo planirali obseg proizvodnje na osnovi transporta gozdnih sortimentov in drugih izdelkov, del na vzdrževanju strojne in prevozne opreme ter proizvodnje žičnic.

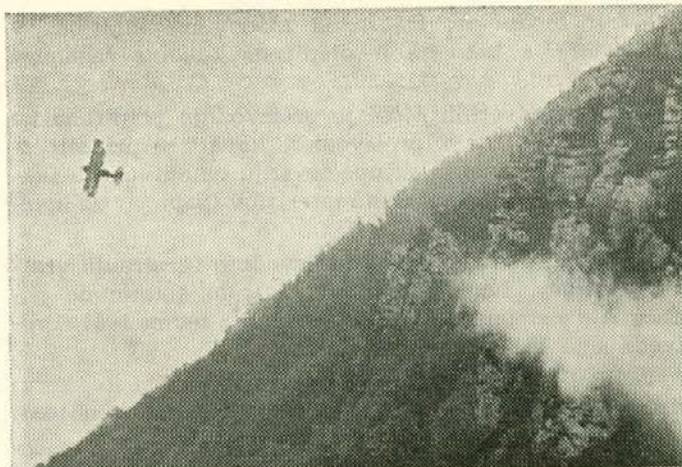
Gozdarske prevoze bo TOZD opravljala s 25 kamioni, splošne prevoze z 20 kamioni oziroma vlačilci in spravilo lesa z 22 traktorji ter 1 1/2 žičnim izvlakom ali skupaj 37.000 urami.

TOZD Gradnje je planiral svoj obseg proizvodnje na osnovi investicijskih del na področju nizkih gradenj (v gozdarstvu in lesni industriji) in delno na vzdrževalnih delih na gozdno-kamionskih cestah.

Centralno lesno skladišče planira svoj obseg proizvodnje na osnovi storitev sortiranja, lupljenja in krojenja lesa za TOZD in TOK gozdarstva in na osnovi predelave v tramiče. Planirani obseg količinske proizvodnje je naslednji:

planirane dobave na skladišče	98.200 m ³
od tega lastna poraba	27.250 m ³
— tramiče	11.718 m ³
— sekance	15.532 m ³

Planiran izkoristek pri tesanju tramov je 43 %.

Pred leti smo v Mežiški dolini gozdni požar gasili tudi z avioni — Foto: A. Sertel

TOZD Gozdarstvo Radlje načrtuje za lastno predelavo v tramiče in palete 8000 m³ gozdnih sortimentov.

Za leto 1982 planiramo sodelovanje v območju sanacije poškodb po žledu na Brkinih, in to v obsegu iz leta 1981.

Planirani letni obseg vlaganj v gozdove je usklajen z višino načrtovanih sečenj. Fizični obseg vlaganj je v družbenem sektorju planiran nižje od doseženega v letu 1981 (presežen plan za leto 1981), v zasebnem sektorju pa za 2,67 % višje od doseženega v letu 1981.

Planirani obseg vlaganj v gojenje gozdov po vrstah del je naslednji:

vrsta del	družbeni sektor		zasebni sektor		skupaj		ind.
	1981	plan 1982	1981	plan 1982	1981	plan 1982	
obnova	1.894	1.788	1.684	2.400	3.578	4.188	117,0
nega	5.820	6.491	5.985	5.570	11.805	12.061	102,2
varstvo	2.116	1.454	1.311	1.260	3.427	2.714	79,2
skupaj	9.830	9.733	8.980	9.230	18.810	18.963	100,8

Iz prikaza je razvidno, da načrtujemo le 153 dnin več, kot smo jih opravili v letu 1981, padec je planiran pri varstvu gozdov kar za 713 delovnih dni ali ca. 30 %.

3. PLAN LESARSKE PROIZVODNJE

Letni plan lesarske proizvodnje temelji na:

— SS o temeljih plana DO Lesna Slovenj Gradec in o temeljih plana Interne banke Slovenj Gradec za obdobje 1981—1985, investicijskih programih, razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih, ob upoštevanju omejitvenih faktorjev (omejen uvoz, omejena surovina, ustaljena tehnologija...).

Proizvodnja žaganega lesa je planirana na osnovi planiranih dobav hlodovine TOZD in TOK gozdarstva (120.000 m³). V okviru razpoložljive količine hlodovine planira žaga Mislinja razrez 24.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah, žaga Mušenik 18.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah, žaga Otiški vrh 39.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah in žaga Vuhred z vključitvijo nove žage na Spodnji Vižingi

39.000 m³ hlodovine. Izkoristek hlodovine planiramo v višini 66,20 %, tako da je planirana količina žaganega lesa 79.451 m³.

V tovarni ivernih plošč je proizvodnja planirana na osnovi razpoložljivih proizvodnih kapacitet pri štiriizmenskem obratovanju in upoštevanju omejitvenega faktorja uvoza reprodukcijskih materialov (papirjev za oplemenitenje).

V TP Pameče planiramo proizvodnjo furniranih vratnih podbojev, furniranih oblog in rolo omaric po povprečni 120 % stopnji rasti v primerjavi z letom 1981. Proizvodnja je 20 % namenjena v izvoz.

V TP Prevalje planiramo enake proizvode in skoraj enak obseg proizvodnje, kot je bil dosežen v letu 1981.

Plan proizvodnje oken je močno povečan, saj načrtujemo za 38 % večjo proizvodnjo, kot je bila dosežena v letu 1981. Za dosego tega plana moramo posvečati TOZD TSP Radlje-Podvelka posebno skrb v pomenu redne oskrbe z reprodukcijskimi materiali in tehnično pomočjo.

TOZD Nova oprema še nadaljuje planirano proizvodnjo oblaženjenega pohištva, proizvodnjo vzmetnic in vložkov. Veliko pozornost pa moramo nameniti modernim oblikam in designom.

V lesarski dejavnosti smo nasproti letu 1981 planirali naslednjo proizvodnjo (izraženo v pog. m³):

TOZD	proizvodnja v pog. m ³		indeks
	doseženo 1981	planirano 1982	
žaga Mislinja	18.177	18.143	100
žaga Otiški vrh	19.914	21.663	109
žaga Mušenik	12.110	12.031	99
žaga Vuhred	28.740	36.149	126
TIP Otiški vrh	130.033	142.715	110
TP Pameče	56.802	63.705	112
TP Prevalje	60.890	62.858	103
LPK Radlje	60.338	83.145	138
Skupaj	387.004	440.409	114

Rast proizvodnje je planirana v višini 14 %. Pri nekaterih TOZD smo obseg proizvodnje planirali po tromesečjih in bomo za spremljavo plana upoštevali operativne plane. Tak količinski obseg proizvodnje je možno doseči ob normalni oskrbi s surovinami in reprodukcijskimi materiali, ob planiranem številu zaposlenih in ob planirani prodaji.

S plani TOZD smo si na proizvodnem področju zastavili še dodatne cilje in ukrepe:

— da bomo povečali produktivnost po stopnji 9,10 % (297,24 pog. m³ na delavca v letu 1981 na 324,30 pog. m³ na delavca po planu za leto 1982),

— da bomo optimalno izkoriščali obstoječe in nove proizvodne zmogljivosti tudi z večizmenskim delom,

— da bomo izboljšali gospodarnost in racionalno uporabo vseh vrst surovin in materialov,

— da bomo v čimvečji meri nadomestili uvožene proizvodne materiale z domačimi,

— da bomo povečali koristno izrabljeni delovni čas in varčevali z vsemi vrstami energije,

— da bomo dosegli redni dotok surovine znotraj TOZD Lesne skozi leto.

4. PLAN NABAVE, PRODAJE, IZVOZA IN UVOZA

A) Nabava

Pravočasna nabava ustreznih surovin, proizvodnih materialov in energije bo ena pomembnih in težkih nalog v letu 1982.

Količinski obseg nabave osnovnih surovin in reprodukcijskih materialov je opredeljen na podlagi proizvodnega plana in normativov porabe. Vrednostni obseg nabave je izračunan po planiranih nabavnih cenah.

Za leto 1982 je planiran naslednji obseg nabave materialov na domačem trgu in iz uvoza:

	vrednost	%
nabava na domačem trgu	1.458.660.000	91
uvoz	146.000.000	9
skupaj	1.604.660.000	100

Delež uvoza pri skupni eksterni nabavi planiramo nižji od 13 % v letu 1981 na 9 % v letu 1982. Le-ta je prilagojen zmanjšanim možnostim.

	vrednost	%
neposredna nabava	1.124.660.000	70
posredna nabava	480.000.000	30
skupaj	1.604.660.000	100

Pod postavko »neposredna nabava« je zajeta vrednost nabave, ki bo opravljena v celoti v imenu in za račun posamezne TOZD.

Posredna nabava je planirana za naslednje posrednike:

— Slovenijales	240.000.000
— Lesnina	20.000.000
— trgovska mreža metal. str.	120.000.000
— Furnir Zagreb in ostali	60.000.000
— TOZD Blagovni promet	40.000.000
	480.000.000

Planske nabavne cene so oblikovane tako, da smo pri osnovnih materialih, ki se nabavljajo na domačem trgu, upoštevali dogovorjena zvišanja cen za leto 1982, pri materialih iz uvoza pa smo upoštevali konkretne podražitve ter poleg njih tudi podražitve v višini 12 % na račun tečajnih razlik, do katerih prihaja med letom.

Pričakovani problemi nabave surovin in reprodukcijskih materialov

V letu 1982 pričakujemo znatno več težav pri pravočasni in zadostni oskrbi reprodukcijskih materialov, pri kateri domači dobavitelji pogojujejo devizno soudeležbo. Tem dobaviteljem pa zaradi premalega deviznega priliva v celoti ne bo možno ustreči (materiali kemijske stroke, dekorativni papirji).

Pri naslednjih materialih: furnirju, ploščah, steklu, okovju in tekstilu računamo z občasnimi težavami, vendar menimo, da bomo z nabavo potrebnih količin le uspeli.

Med enega največjih problemov, ki nas bo spremljal v letu 1982, sodi oskrba z lepilom za TIP, to predvsem zaradi nerešenega vprašanja, kdo in iz katerih sredstev je dolžan skrbeti za urejo kot osnovno sestavino lepila.

V prikazani vrednosti uvoza ni zajet uvoz surovine in reprodukcijskih materialov s klirinškega področja, ker pogoji za ta uvoz v letu 1982 še niso znani.

Zadovoljiva oskrba z reprodukcijskimi materiali z domačega trga in uvoza v letu 1982 je odvisna v veliki meri od samega izvoza v tem obdobju.

b) Prodaja

TOZD Blagovni promet usklajuje plan prodaje celotnega programa naših izdelkov. Količinski obseg prodaje je planiran na podlagi proizvodnega plana. Glede na področje prodaje je plan prodaje razdeljen:

prodaja na domačem trgu in znotraj DO	93,20 %
prodaja v izvoz	6,80 %
skupaj	100 %

Glede na področja izvoza predvidevamo 60 % prodati na evropska in 40 % na prekomorska tržišča. Za leto 1982 planiramo tudi povečanje deleža neposrednega izvoza, in sicer na 20 % od celotne prodaje na tuje tržišče.

S planom za leto 1982 povečujemo delež Lesne v neposredni prodaji iz 50 % celotne prodaje v letu 1981 na 52 % planirane prodaje za leto 1982. Prav tako načrtujemo nekoliko povečanje deleža prodaje z vgradnjo, preko lastnih prodajnih in delno tudi direktnim potrošnikom. Na ta račun se bo zmanjšal delež prodaje trgovskim podjetjem.

Zaradi zmanjšane konjunktore na domačem in tujem tržišču ne planiramo izboljšanja rokov plačil. Uspeh bomo dosegli, če jih bomo v poprečju obdržali vsaj na nivoju preteklega leta, enako velja tudi za rabate.

Prodajne cene so v zadnjih letih na domačem tržišču sunkovito naraščale. Glede na predloge ekonomske politike SFRJ za leto 1982 cen v lesni industriji ne bomo mogli povečati nad družbenim dogovorom o gibanju cen v letu 1982. Za izvoz smo upoštevali zadnje prodajne cene, povečane za 12 % na račun tečajnih razlik, do katerih prihaja med letom.

Pričakovani problemi prodaje

V letu 1982 bodo možnosti prodaje precej slabše kot v letu 1981. Da bomo zadovoljivo obdelovali novo tržno situacijo, ne bo dovolj samo maksimalno organiziranje prodajnih služb, temveč tudi vseh ostalih poslovnih funkcij v Lesni, in sicer:

— bistveno izboljšati kvaliteto obstoječih in novih izdelkov, da bomo dosegli vsaj kvalitetni nivo konkurence,

— dosledno upoštevati mesečne plane prodaje in temu prilagajati proizvodnjo,

— proizvodnja v TOZD Lesne mora biti medsebojno usklajena, da bo možna tekoča odprema izdelkov,

— razvijati nove proizvode in izboljšati obstoječe, s poudarkom prilagajanja tujemu tržišču.

c) Izvoz in uvoz

Za leto 1982 planiramo izvoz naših izdelkov v višini 398.592.040 din oziroma po tečaju SIV v višini 239.000.000 din, kar je za 33 % več, kot je bil dosežen izvoz v letu 1981.

Pri celotnem našem izvozu ugotavljamo velik izpad dohodka, saj ugotavljamo, da imamo pri takem izvozu 148.271.080 din izgube (razlika med lastno ceno in doseženo prodajno ceno), kar predstavlja 37 % fakturne cene. Zato morajo razvojne in marketing službe vso dejavnost posvetiti vključevanju novih izdelkov z boljšo rentabilnostjo v izvoz. Že v letu 1982 moramo vključiti v izvoz takih izdelkov v višini 15.000.000 din.

Prilivi deviznih sredstev so planirani v višini 65 % prodaje v izvoz.

Izvoz je planiran pri naslednjih izdelkih:

vrsta proizvoda	količina	vrednost	% pokritja LC s prod. ceno
furnirane obloge	150.000 m ²	51.372.400	56,05
furnirani vratni podboj	20.000 kom	35.392.300	93,60
furnirana vratna krila	45.000 kom	75.956.140	71,03
navadne iverne plošče	6.000 m ³	27.411.780	56,70
oplemenitene iverne plošče	150.000 m ²	17.775.000	57,78
izdelki Nove opreme		61.132.200	66,60
žagan les	15.700 m ³	107.086.560	93,69
trami	1.800 m ³	12.277.440	93,69
lepljeni profili	500 m ³	10.188.190	85,34
skupaj		398.592.040	73,29

Planirana izvozno-uvozna bilanca za celotno DO je naslednja:

1 dolar = 27,30 din

PRILIVI		
— prilivi lastnega izvoza	172.902.856	
— združevanje kupcev	36.000.000	
— nakup deviz	55.992.918	
SKUPAJ PRILIVI		264.895.774
ODLIVI		
— anuitete	52.396.206	
— združevanje z dobavitelji	65.000.000	
— uvoz reprodukcijskih materialov	88.833.319	
— uvoz rezervnih delov in storitev	34.100.000	
— uvoz opreme	24.566.249	
SKUPAJ ODLIVI		264.895.774

Za pokritje izpada dohodka pri planiranem izvozu imamo s planom za leto 1982 dogovorjeno enotno devizno premijo v višini 75 % uradnega tečaja devize na dan porabe deviz. To devizno premijo plačujejo enotno vsi porabniki deviz v Lesni.

5. PLAN DELITVE CELOTNEGA PRIHODKA, DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA

Iz količinskega obsega proizvodnje z upoštevanjem planiranih nabavnih in prodajnih cen za leto 1982 ter dogovorjene skupne in splošne porabe smo izdelali delitev celotnega prihodka, ki je naslednja:

struktura delitve	doseženo 1981	planirano 1982	indeks
celotni prihodek	5.108.958.333	5.884.476.571	115,18
poslovni stroški			
— direktni	3.079.210.940	3.595.388.503	116,76
— splošni	542.778.609	615.701.807	113,44
izredni izdatki			
— tečajne razlike	40.347.954	33.508.692	83,05
— int. dev. premije	67.596.590	73.143.380	108,20
— drugi rekl.	45.121.639	7.922.806	17,56
amortizacija po predp. st.	130.543.036	227.695.736	174,42
dohodek	1.203.359.565	1.331.115.647	110,62
del dohodka,			
ki pripada drugim	66.485.061	103.599.061	155,82
obresti od kreditov	124.088.651	130.709.061	105,34
del dohodka za DSSP	82.416.481	84.772.913	119,02
del doh. DS Interne banke		13.315.635	
prispevki in davki iz doh. (osnova dohodek)	49.911.987	50.630.504	101,44
davki in prispevki (osnova OD)	92.180.509	97.705.767	105,99
davki in prispevki ostale osnove	98.818.426	71.963.189	72,82

struktura delitve	doseženo 1981	planirano 1982	indeks
amortizacija nad			
predpisano stopnjo	69,121.166	35,170.736	50,88
čisti dohodek	620,337.284	743,248.781	119,81
vkalkulirani BOD	494,572.045	591,559.076	119,61
stanovanjski prispevek	19,873.693	27,207.681	136,90
družbena prehrana — režijski delavci	1,117.350		
ostanek dohodka	128,206.638	140,305.179	
izguba	— 23,432.442	— 15,823.155	
kompenziran ost. dohodka	104,774.196	124,482.024	118,81

Po predlogu plana za leto 1982 naj bi se celotni prihodek v DO povečal za 15,18 % nasproti doseženemu v letu 1981. Ta celotni prihodek pa ni primerljiv z lanskeletnim, saj letošnje leto načrtujemo prvič udeležbo na skupnem prihodku pri gozdarskih TOZD in TOK ter TOZD žag in med TOZD Blagovni promet in vsemi končnimi izdelki. Primerljivi celotni prihodek z lanskeletnim bi bil večji za 33,73 %. Povečanje celotnega prihodka je zaradi povečanja obsega proizvodnje — na tej osnovi je povečan za 9,90 % in zaradi višjih prodajnih cen, kar ga povečuje za nadaljnjih 12,58 %.

Poslovni stroški so planirani v višini 71,56 % celotnega prihodka in rastejo za 1,08 % hitreje kot celotni prihodek, kljub notranjim ukrepom zmanjšanja normativnih porab surovin in reprodukcijskih materialov v finalni lesni industriji. Največji planirani porast nabavnih cen beležimo pri vseh vrstah energije, uvoženih in kemičnih materialih.

Amortizacija po predpisanih stopnjah je planirana kar za 74,42 % več od dosežene v lanskem letu, to pa zaradi letos uveljavljenega zakona o novih amortizacijskih stopnjah in zakona o revalorizaciji osnovnih sredstev.

Zaradi povečanih poslovnih stroškov in amortizacije po predpisanih stopnjah, planiramo dohodek v DO le za 10,62 % večjega od lanskeletnega. Primerljivi dohodek (dohodek in amortizacija po predpisanih stopnjah) pa je za 16,86 % večji od lanskega ter je porast višji od porasta celotnega prihodka.

Čisti dohodek je planiran v višini 12,63 % celotnega prihodka in je večji za 91,81 % v primerjavi z doseženim v preteklem letu. Tako velik porast je posledica nizko planirane amortizacije nad predpisano stopnjo, saj smo jo planirali le v polovični vrednosti ustvarjene v lanskem letu.

Bruto osebni dohodki so planirani na osnovi dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 in je izračunano povečanje mase OD za

19,61 % v primerjavi z lansko, neto osebni dohodki na delavca mesečno pa za 11,42 %.

Ostanek za sklade je planiran v višini 140,305.179 din oziroma kompenziran z izgubo 124,482.024 din in predstavlja 2,11 % rentabilno poslovanje. V lanskem letu smo poslovali z 2,05 % rentabilnostjo.

Planiran ostanek dohodka je razdeljen po planu v naslednje sklade:

1. rezervni sklad	27,103.391	
2. poslovni sklad	82,223.659	
od tega za manj razvite obvezne vezave in svob. menj. za TOZD		4,917.963 27,902.994 49,402.702
3. sklad skupne porabe	30,978.129	
od tega za družbeno prehrano za splošni del za povečan stanov. sklad za kmete		7,238.478 17,682.025 3,458.626 2,599.000
4. IZGUBA	— 15,823.155	

Poslovanje z izgubo planiramo samo v TOZD Gostinstvo in turizem v višini 15,823.155 din. Ta izguba je ugotovljena na ta način, da so upoštevane obstoječe kapacitete te TOZD in čisti rezultat poslovanja brez predhodnega pokrivanja izgube od ostalih TOZD Lesne. S planom za leto 1982 nismo predvideli, da bi izgubo pokrivala druge TOZD, o višini in načinu pokrivanja izgube se bomo dogovarjali ob periodičnih obračunih.

Na robu rentabilnosti planiramo poslovanje v naslednjih TOZD: CLS Otiški vrh, TP Pameče, TP Prevalje, TO Radlje-Podvelka in Novi opremi.

S planskimi rezultati ne moremo biti zadovoljni, saj si moramo z notranjimi ukrepi varčevanja zagotoviti boljše osnove za nemoteno poslovanje v prihodnjih letih in boljši poslovni rezultat ob zaključku leta.

6. PROBLEMATIKA PLANA POTREBNIH OBRATNIH SREDSTEV ZA LETO 1982

Pri planiranju potrebnih obratnih sredstev za leto 1982 smo izhajali iz dejanskega poprečja za leto 1981, povečanega za planiran fizični obseg proizvodnje, ki znaša poprečno za Lesno Slovenj Gradec skupaj 9,9 % dodatnega povečanja za 10 % letno inflacijo — povečanje cen pri vseh TOZD in izvršili manjše korekture koeficientov obračanja oziroma vezav dni za nekatere TOZD po predlogu tehničnih sektorjev.

Pri terjatvah do kupcev smo upoštevali predvidene plačilne pogoje iz podatkov TOZD Blagovni promet, ki pa so za naše proizvode zelo slabo doseženi.

Iz teh izhodišč smo pripravili predlog plana potrebnih obratnih sredstev v naslednji višini:

(v 000 din)

obratna sredstva	plan 1981	indeks 82/81	poprečje 1981	indeks 82/81	plan 1982	strukt. razmerje v %
vrednost vseh zalog	550,088	126	527,640	132	694,069	58
terjatve do kupcev in ostalo (od tega z menicami)	313,243 (226,983)	160 138	467,786 223,714	107 140	500,707 312,880	42 26)
skupaj potrebna obratna sredstva	863,331	138	995,426	120	1.194,776	100

Pri planiranju virov za pokritje gornjih potrebnih obratnih sredstev smo težili predvsem k izboljšanju strukture v korist lastnih virov, po sprejeti poslovni politiki za srednjeročno obdobje.

Po zadnjem razgovoru s predstavniki TKB Slovenj Gradec z dne 23. marca letos smo dobili odgovor, da so zahtevki, ki jih predvidevamo do te banke, vprašljivi.

Iz tega izhaja, da moramo doseči najmanj planirano višino formiranja lastnega poslovnega sklada za obratne namene, ker bo sicer zelo težko zagotavljati normalno tekoče poslovanje, še zlasti, ker nam grozi zapiranje trga za naše proizvode, kar bo povečalo zaloge gotovih izdelkov.

viri obratnih sredstev	plan 1981	strukt. razmerje v %	indeks 82/81	poprečje 1981	strukt. razmerje v %	indeks 82/81	plan 1982	strukt. razmerje v %
lastni viri	222,912	26	170	220,227	26	172	378,212	33
tujji viri	620,278	74	126	629,417	74	124	780,987	67
skupaj viri	843,190	100	137	849,464	100	136	1.159,199	100

Iz pregleda virov je razvidno, da se struktura lastnih virov bistveno izboljšuje, to pomeni, da se približujemo cilju; več samofinanciranja in manjša odvisnost od tujih virov.

7. PLAN ORGANIZIRANOSTI POSLOVANJA, ZAPOSLOVANJA IZOBRAŽEVANJA TER OSEBNEGA IN DRUŽBENEGA STANDARDA

V letu 1982 bomo v Lesni izvedli volitve v organe upravljanja temeljnih organizacij in delovne organizacije ter volitve v skupščine družbenopolitične skupnosti in samoupravne interesne skupnosti. Prizadevali si bomo izboljšati funkcioniranje delegatskega sistema, samoupravnega odločanja in medsebojnega urejanja razmerij v združenem delu. Zato bomo več storili tudi na področju obveščanja delavcev z utrjevanjem in razširitvijo notranjega sistema obveščevalne mreže in s povečanjem gostote sprotnih informacij.

Aktivirali bomo lastni računalnik, ki bo pokrival potrebe Lesne kakor tudi drugih DO v Slovenj Gradcu. V prvi fazi bomo prenesli na nov računalnik tiste obdelave, ki predstavljajo ozko grlo v sedanjem informacijskem sistemu.

Pri organizaciji poslovanja bodo najvažnejše naslednje naloge:

- spremljanje poteka uvajanja in izvajanja organizacije, tekoče dopolnjevanje sistema glede na spremembe in okoliščine,
- ponovna preučitev prvotnih organizacijskih predlogov in možnosti njihove uveljavitve,
- sodelovanje v projektnih skupinah za izdelavo računovodskih informacij TOZD in TOK gozdarstva ter TOZD TO Radlje-Podvelka,
- sodelovanje v projektu za preoblikovanje in uvedbo novih organizacijskih postopkov, vezanih na vzdrževanje, investicije, združevanje TOZD.

Planirano število zaposlenih na podlagi delovnih ur je naslednje:

	leto 1981	plan 1982	povečanje	indeks
gozdarska dejavnost	802	844	42	105,24
lesno ind. dejavnost	1565	1661	96	106,13
turizem in gostinstvo	28	29	1	103,57
TOZD Blagovni promet	131	138	7	105,34
DSSP	186	203	17	109,14
DS Interna banka	33	37	4	112,12
Skupaj DO	2745	2915	167	106,08

Planirano število zaposlenih je nad resolucijskimi izhodišči in je vprašljiva realnost planiranja zaposlovanja.

Spremljali bomo gibanje, razvoj in napredovanje zaposlenih delavcev ter zaposlovali delavce na delih, za katera so usposobljeni in s tem zmanjšali odhode iz DO.

Na podlagi razvojnih programov DO Lesna bomo vodili štipendijsko politiko, pripravništvo in izobraževanje ob delu, za delo in iz dela po veljavnih sporazumih. Pripraviti moramo vse pogoje za usmerjeno izobraževanje predvsem na področju proizvodnega dela.

Na področju osebnih dohodkov bomo uveljavili nov sistem delitve osebnih dohodkov z doslednejšo določitvijo relativnih razmerij med vrednostjo posameznih delovnih nalog. Dokončali bomo merila za stimulativno delitev osebnih dohodkov, pri katerih bomo uporabili kriterije za količino in kvaliteto opravljenega dela ter gospodarnost pri delu. Pri politiki delitve osebnih dohodkov bomo bolje ovrednotili težka fizična in kreativna dela.

Skrbeli bomo za ustrezni družbeni standard in socialno varstvo zaposlenih s posebnim poudarkom na ustreznem zaposlovanju invalidov, skladno s SS o temeljih plana DO Lesna. Organizirali bomo tekmovanja in športna srečanja med TOZD ter s tem omogočili pristnejše sodelovanje med delavci in boljše medsebojne odnose.

POVZETEK PLANA DO LESNA ZA LETO 1982

	plan leto 1982	% povečanja nasproti letu 1981
1. proizvodnja		
— gozdarska	229.380 m ³	2,45
— lesnoindustrijska	440.409 pog. m ³	14,00
skupaj DO		9,90
2. število zaposlenih	2.912	6,08
3. produktivnost — fizična	—	4,07
4. izvoz		
— dinarski	398.592.040 din	75,71
— po SIV tečaju	239.000.000 din	32,74
— prilivi	172.902.856 din	28,01
5. celotni prihodek	5.884.476.571 din	15,18
6. dohodek	1.331.115.647 din	10,62
7. primerljivi dohodek (dohodek + amortizacija po predp. stopnji)	1.558.811.383 din	16,86
8. čisti dohodek	743.248.781 din	19,81
9. ostanek za sklade	109.327.050 din	27,04
10. izguba	15.823.155 din	— 32,48
11. amortizacija po predp. stopnjah + posp. amortizacija	262.866.472 din	31,17
12. poprečni neto OD na delavca — mesečno	12.078 din	11,42
13. vezana obratna sredstva	1.194.776.000 din	20,03

Iz tega povzetka ugotavljamo, da smo si za leto 1982 zastavili obsežne naloge, ki jih bomo dosegli le z večjo disciplino, bolj enotnim in bolj racionalnim obnašanjem na vseh nivojih.

Sektor za plan in analize

Izvolili smo nove delegate

Kot smo pisali v februarški številki Viharnika, je delavski svet delovne organizacije Lesna na svoji 10. seji razpisal volitve v naslednje organe upravljanja delovne organizacije za naslednje mandatno obdobje:

v delavski svet delovne organizacije Lesna, organ samoupravne delavske kontrole delovne organizacije Lesna,

disciplinsko komisijo delovne organizacije Lesna in notranjo arbitražo delovne organizacije Lesna.

Volitve po TOZD, TOK, DSSP in interni banki so potekale v času od 15. 2. 1982 do 11. 3. 1982, ko je volitve izvedla zadnja TOZD v Lesni, in sicer TOZD TSP Radlje-Podvelka.

I. Novo izvoljeni člani delavskega sveta delovne organizacije so:

1. TRETJAK Milan — Gozdarstvo Mislinja
2. RUPREHT Ivan — Gozdarstvo Slovenj Gradec
3. OBRETAN Andrej — Gozdarstvo Črna
4. KAJZER Anton — Gozdarstvo Črna
5. ČODRL Karel — Gozdarstvo Radlje
6. VERDNIK Tilčka — Gozdarstvo Radlje
7. KONEČNIK Marjan — CLS Otiški vrh
8. SKRIVARNIK Anton — TOK Slovenj Gradec
9. PEČOLAR Boris — TOK Slovenj Gradec
10. TASIČ Silvo — TOK Slovenj Gradec
11. KNEZ Franc — TOK Dravograd
12. PEŠL Leopold — TOK Dravograd
13. POBRŽNIK Alojz — TOK Dravograd
14. KUMER Jože — TOK Ravne
15. MERKAČ Štefan — TOK Ravne
16. ČARF Jakob — TOK Ravne
17. ZGERM Rudolf — TOK Radlje
18. NOVAK Jože — TOK Radlje
19. JELENKO Franc — TOK Radlje
20. SOVIČ Alojz — TIS Pameče
21. LUŽNIK Jože — TIS Pameče
22. KOTNIK Edo — TOZD Gradnje
23. ŠULER Jure — GIT Slovenj Gradec
24. KOROŠEC Anton — Žaga Mislinja
25. PREVOLNIK Friderik — Žaga Otiški vrh
26. BRUMEC Franc — Žaga Otiški vrh
27. VAČUN Martin — Žaga Mušenik
28. GOSAK Karel — Žaga Vuhred
29. CERAR Alojz — TIP Otiški vrh
30. ŠKEGRO Tomo — TIP Otiški vrh
31. KOS Anton — TIP Otiški vrh
32. LANDEKER Marija — TP Pameče
33. ČEGOVIK Oto — TP Pameče
34. MAROŠEK Anton — TP Pameče
35. ČASL Albert — TP Prevalje
36. KOMPRIJ Ivan — TP Prevalje
37. RIFELJ Janez — TP Prevalje
38. POGLIČ Leon — TSP Radlje-Podvelka
39. SAFRAN Anton — TSP Radlje-Podvelka
40. STRMŠNIK Zvone — TSP Radlje-Podvelka
41. GOMBOC Ludvik — Blagovni promet
42. KRUMPAČNIK Franc — Blagovni promet
43. REPOTOČNIK Vinko — Nova oprema
44. KLAKOČAR Slavko — Nova oprema
45. ŽELEZNIKAR Božo — Nova oprema
46. GOSTENČNIK Danilo — Interna banka
47. MIHELJAK Ernest — DSSP
48. ŠTRUC Marta — DSSP

II. V odbor samoupravne delavske kontrole delovne organizacije Lesna so bili izvoljeni:

1. PUC Milan — Gozdarstvo Črna
2. TRIGLAV Ciril — Žaga Otiški vrh
3. KOTNIK Ludvik — TOK Ravne
4. LUPUH Ivan — TP Prevalje
5. ANŽELAK Franc — TIP Otiški vrh
6. ČUJEŠ Marjan — TIS Pameče
7. KREVIH Relika — Interna banka

III. Disciplinska komisija delovne organizacije Lesna:

1. LESKOVEC Dušan — DSSP — predsednik
2. ŽIBRET Franc — TIP Otiški vrh — namestnik
3. MORI Leopold — Gozdarstvo Črna — namestnik
4. TACER Aleš — TSP Radlje-Podvelka — namestnik

Poleg predsednika in treh namestnikov so delavci izvolili še po dva delegata disciplinske komisije v vsaki temeljni organizaciji.

IV. Novo izvoljeni delegati notranje arbitraže Lesne:

1. PUNGARTNIK Dominik — TOZD Gozdarstvo Mislinja
2. ŽOHAR Vinko — TOZD Gozdarstvo Mislinja
3. ARL Branko — TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec
4. GABERŠEK Kristi — TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec
5. LAMPRET Franc — TOZD Gozdarstvo Črna
6. GODEC Alojz — TOZD Gozdarstvo Črna
7. VERDNIK Jože — TOZD Gozdarstvo Radlje
8. JEZNIK Tone — TOZD Gozdarstvo Radlje
9. JURHAR Drago — CLS Otiški vrh
10. KOTNIK Jože — CLS Otiški vrh
11. KANOVNIK Slavko — TOK Slovenj Gradec
12. ČAS Majda — TOK Slovenj Gradec
13. OŠLOVNIK Viktor — TOK Dravograd
14. KNEZ Ferdo — TOK Dravograd
15. IGERC Jože — TOK Ravne
16. DRETNIK Ivan — TOK Ravne
17. POKERZNIK Anton — TOK Radlje
18. GOLOB Ivan — TOK Radlje
19. ŠPEGL Franc — TIS Pameče
20. KLUG Ivan — TIS Pameče
21. BRACIČ Boris — TOZD Gradnje
22. MARZEL Vlado — TOZD Gradnje
23. KNEZ Hinko — GIT Slovenj Gradec
24. SMOVNIK Milan — GIT Slovenj Gradec
25. TISNIKAR Friderik — Žaga Mislinja
26. PACNIK Jože — Žaga Mislinja
27. JUVAN Ivan — Žaga Otiški vrh
28. GROS Emil — Žaga Otiški vrh
29. KASUBA Vili — Žaga Mušenik
30. KNEZ Leopold — Žaga Mušenik
31. PINTER Jože — Žaga Vuhred
32. SINIČ Štefan — Žaga Vuhred
33. ŠUŠTARŠIČ Alojz — TIP Otiški vrh
34. DOMJAN Gvido — TIP Otiški vrh
35. RAMŠAK Irena — TP Pameče
36. PIRKMAEIR Peter — TP Pameče
37. BELEJ Valentin — TP Prevalje
38. RIFELJ Janez — TP Prevalje
39. PISNIK Oto — TSP Radlje-Podvelka
40. SOL Peter — TSP Radlje-Podvelka
41. GÜNTHER Olga — Blagovni promet
42. SEKAČNIK Jurij — Blagovni promet
43. ROTOVNIK Jožica — Nova oprema
44. KUMER Stane — Nova oprema
45. KREVIH Rela — Interna banka
46. KRAJGER Ela — Interna banka
47. KOMLJANEC Janez — DSSP
48. OPREŠNIK Ana — DSSP

Novo izvoljene delegate (še posebno delegate delavskega sveta delovne organizacije LESNA) čaka v tem mandatnem obdobju težko delo. Delegati, ki jim je potekel mandat, zapuščajo kljub uspešno opravljenemu delu še veliko nerešenih problemov (velika zadolženost LESNE, še vedno nerešen problem gostinstva, nerentabilno poslovanje TOZD TSP Radlje-Podvelka, nedokončan sistem nagrajevanja itd.).

Situacija, v kakršni se nahajamo, terja od nas vseh veliko dela in truda, še posebno pa od tistih, katerim smo zaupali, da zastopajo naše interese.

Marija Zakeršnik

Le nekaj dni nas še ločuje od pomembnega dogodka »devetega kongresa zveze komunistov Slovenije«, ki bo priložnost za to, da temeljito

ocenimo, kaj smo v zadnjem obdobju dosegli, česa nismo uresničili ter da se na njem dogovorimo za naše nadaljnje naloge.

Jožica Šavc, delegatka 9. kongresa ZKS

Med delegati bo v Cankarjevem domu v Ljubljani tudi naša delavka Jožica Šavc, ki že dolga leta uživa zaupanje delavcev in komunistov v Lesni in izven nje, v širši družbeni skupnosti. Poleg odgovornega dela, ki ga opravlja kot vodja računovodskega sektorja, je aktivna družbeno-politična delavka.

Zadnji dve mandatni obdobji je bila predsednica občinske konference ZKS Slovenj Gradec, ki jo je tudi delegirala na 9. kongres. Na vprašanja o svojem poslanstvu je za VIHARNIK takole odgovarjala:

1. VIHARNIK: Pred štirimi leti ste bili na 11. kongresu zveze komunistov Jugoslavije. V intervjuju za VIHARNIK ste dejali, da se delo delegata ne začne z izvolitvijo in ne neha z udeležbo na kongresu. To ste s svojim delom tudi dokazali. Dokaz za to pa je tudi izvolitev za udeležbo na 9. kongresu. Kaj bi danes rekli o tem?

Jožica: To je res, delo se ni končalo na kongresu. Zadolžitve na 11. kongresu je bilo potrebno sprejeti in aktivno delati v teh štirih letih. Danes lahko te besede ponovim. Veliko zaupanje članov zveze komunistov bo potrebno opravičiti z delom in odgovornostjo. Kako svojo vlogo opraviš, pa ni vedno odvisno od pripravljenosti in aktivnega dela posameznika, odvisno je tudi od sredine, v kateri delaš in živiš.

2. VIHARNIK: Ali se boste med potekom kongresa vključili v razpravo s svojim referentom?

Jožica: V regiji se še o tem nismo dokončno dogovorili, kako bomo na samem kongresu aktivno delovali. Gotovo bo v tem predkongresnem obdobju obravnava kongresnih dokumentov pokazala, kako bomo delegati koroške krajine opravili svoje poslanstvo.

3. VIHARNIK: Katera področja predkongresne aktivnosti oziroma kongresnih dokumentov se najbolj povezujejo s političnimi in gospodarskimi razmerami znotraj Lesne?

Jožica: V predloge kongresnih usmeritev je za akcijsko enotnost zveze komunistov vnešeno določilo o obveznem povezovanju komunistov v delovni organizaciji. To metodo dela, ki so jo dosedanja partijski dokumenti tudi omogočali, smo komunisti v Lesni kar polovico medkongresnega obdobja v celoti zanemarjali. Enotna akcija komunistov je tako bila prešibka, da bi sorazmerno pravilni organiziranosti združenega dela hitreje sledila vsebinska preobrazba odnosov med delavci v temeljni in delovni organizaciji. Usklajeno in aktivno delo komunistov med delavci v vseh sredinah Lesne bo vsekakor prispevalo k jačanju delovne organizacije. Jačanje delovne organizacije ne pomeni korak nazaj v samoupravljanju, ampak pomeni korak naprej, razvoj in socialno varnost vseh zaposlenih in ne le zaposlenih v nekaterih temeljnih organizacijah.

Delavci v reprodukcijski celoti od pridobivanja surovin do izdelave končnih izdelkov morajo biti med seboj dohodkovno povezani in vsi v največji meri delati tako, da bo dohodek kar največji in med delavce TOZD razdeljen skladno z njihovim prispevkom ob upoštevanju pogojev dela. Uveljavljanje dohodkovnih odnosov v Lesni poteka prepočasi — začetek v letu 1982 se je ustavil le na polovici proizvodne poti: za gozdarsko proizvodnjo in primarno predelavo. Delo in problemi finalne lesne predelave bodo v dohodkovno povezavo vgrajeni v naslednjem letu.

Jožica Šavc

Drugo razmišljanje ob predkongresnih aktivnostih na družbenoekonomskem področju velja izvozu in vsem težavam v zvezi s tem: prenizko doseganje dohodka in zelo velike potrebe po devizah zaradi obveznosti do odplačil inozemskih kreditov, zaradi vzdrževanja uvožene opreme in zaradi odvisnosti proizvodnje od uvoženih surovin in izdelavnih materialov, so bremena tako velika, da jih celotna delovna organizacija komaj zmore. Pri prenašanju teh bremen le na ramena koristnikov deviz, bi rentabilnost poslovanja teh TOZD postala zelo vprašljiva.

Tretje razmišljanje gre v smer vsesplošnega varčevanja. V zavest vseh delavcev Lesne še ni prišlo spoznanje, da je v težkih pogojih gospodarjenja edina možnost izboljšanja rezultatov poslovanja z več dela in z manj trošenja vseh vrst sredstev.

Večji dohodek je vse prevečkrat cilj posamezne temeljne organizacije ne glede na čigav račun oziroma ne glede na skupni večji dohodek delovne organizacije. Urejanje zadev v tej smeri je prepočasno in zato v veliki meri neučinkovito. Z zaostritvijo odgovornosti komunistov in vseh zaposlenih bi prav gotovo dosegli hitrejše reševanje nakopičenih problemov.

Eno izmed perečih področij pri nas je tudi nagrajevanje po delu. Temu vprašanju v naši delovni organizaciji posvečamo premalo pozornosti. V zvezi s tem je bila organizirana problemska konferenca komunistov in članov osnovnih organizacij sindikata Lesne, na kateri smo sprejeli osnovne usmeritve za nadaljnje delo pri izgradnji sistema nagrajevanja

(Nadaljevanje na 10. strani)

Učinki jedrskega orožja in zaščita

O jedrskem orožju — orožju za množično uničevanje — se v zadnjem času zaradi novega uničevalnega orožja — nevtronske bombe — sicer manj govori, toda človek mora biti vedno pripravljen na najhujše. Če pride do uporabe takega orožja, se mora človek temu primerno obvarovati. Ravno v prvih trenutkih si lahko najbolje pomaga sam, seveda če je o tem že prej poučen. Da bi se znal pravilno ravnanje, mora obvladati določene postopke, znati mora ukrepati, kar se da hitro in s tem pomagati sebi in drugim.

(Nadaljevanje z 9. strani)

po delu in rokavno opredelili pripravo predloga za javno obravnavo. Kritično smo ocenili neodgovoren odnos do urejanja tega področja, ki poteka že štiri leta brez vsakih najmanjših premikov. Neurejeni odnosi na tem področju puščajo negativne posledice na produktivnosti dela in končno v rezultatih poslovanja. Predstavniki sindikata in komunistov posameznih osnovnih organizacij so se skupno zavezali za zaostroitev odgovornosti pri nadaljnjem urejanju teh odnosov.

4. VIHARNIK: Nakazali ste veliko problemov. Predvidevanja za naslednja leta nam nič kaj dobrega ne obetajo. Kaj menite, ali lahko pričakujemo od kongresa zveze komunistov takšne zaključke, ki jih bomo lahko s pridom uporabili pri reševanju naših problemov, ki so dostikrat specifični samo za Lesno ravno zaradi takšne organiziranosti, kot jo imamo in dejavnosti, ki jo opravljamo?

Jožica: Kongres zveze komunistov ne pomeni spreminjanja dosedanjih usmeritev. Kongres pomeni utrditev poti socialističnega samoupravljanja, ki smo jo pod vodstvom velikana naše revolucije tovariša Tita in Kardeža gradili skozi štiri desetletja in vgradili v vse pore našega življenja. Obračun opravljenega dela, na osnovi tega smernice in zadolžitve komunistom za odgovornost političnega položaja in celovitega razvoja posamezne skupnosti, bo tudi napotilo vsem komunistom in delavcem Lesne, da odpravimo pomankljivosti in lastne slabosti in strnemo moči za delo v zaostrenih pogojih gospodarjenja. Ob tem je naša organiziranost, doseženi dosednji uspehi združenega gozdarstva in lesne industrije le pozitivni pogoj več, da uspemo.

Razgovor je vodila Ida Robnik

Jedrsko orožje se lahko uporablja v več različnih oblikah:

- v obliki letalskih bomb,
- raket,
- topniških granat,
- torpedov,
- min.

Jedrske bombe in izstrelki so lahko časovno naravnani, da lahko eksplodirajo nad ciljem ali na cilju. Cilj pa je lahko na zemlji, na vodi ali v vodi. Zato govorimo o jedrskih eksplozijah v ozračju, na površini zemlje ali pod zemljo — vodo. Delovanje bombe in učinek sta različna, odvisno od tega, kje bomba eksplodira. Pri zračni eksploziji nastane ognjena krogla, ta se ne dotakne površine zemlje ali vode. Eksplozija se začne s kratkotrajnim zaslepljujočim bliskom — nekajkrat močnejši od svetlobe sonca. Kasneje se pod vplivom razžarjenega zraka, razbeljenih hlapov naredi ognjena krogla oranžno rdeče barve, ki se zelo hitro širi in dviga. Vsebuje zrak, produkte eksplozije in druge snovi, ki so zažareli zaradi visoke temperature, ta zna-

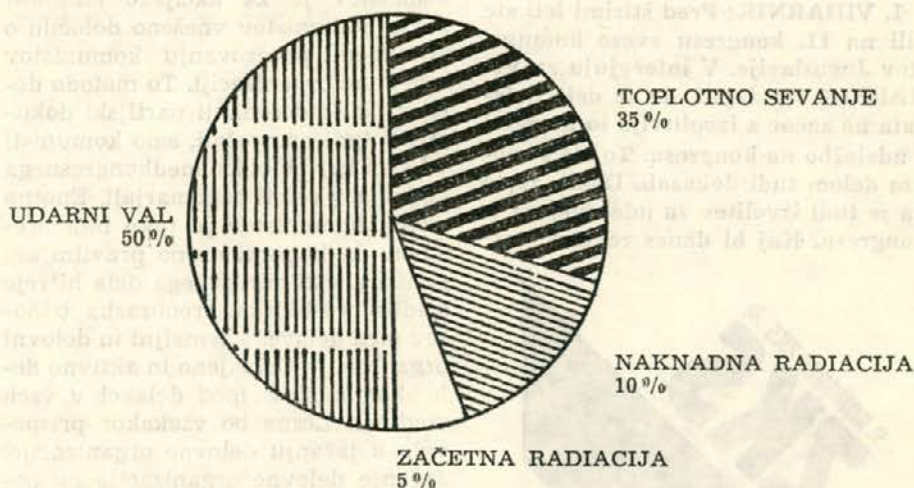
ša v središču eksplozije več milijonov stopinj.

Pri zračni eksploziji so zelo močni udarni val, toplotno sevanje in začetno radioaktivno sevanje. Take eksplozije bi sovražnik uporabil, če bi želel uničiti nezaščitene enote ali ljudi na odprtem prostoru velike površine.

Površinska jedrska eksplozija potisne v ozračje velike količine zemlje in drugega materiala ali vode, če je bila na njeni površini. Na površini zemlje nastane na kraju eksplozije velik lijak. Nad krajem eksplozije nastane sploščena ognjena podoba, ki je temno rdeče barve (zaradi velike količine materiala v njej). Površinsko eksplozijo je slišati precej daleč kot močan grom, ki sledi blisku.

Vsako jedrsko eksplozijo spremlja zračni udarni val, močno toplotno in radioaktivno stanje ter radioaktivna kontaminacija. Kratko lahko rečemo, da ima jedrska eksplozija trajne učinke:

- toplotni,
- udarni
- in radioaktivni.

Slika pa nam prikaže sproščene energije pri jedrski eksploziji v ozračju.

UDARNI VAL nastane zaradi hitrega širjenja plinov, ki so nastali ob jedrski eksploziji, kakor tudi zaradi širjenja zraka, ki se je segrel na območju eksplozije. Udarni val se s hitrostjo, večjo od zraka (1 km/sek.), širi na vse strani, zato je njegova rušilna moč izredno velika. Udarni val ruši vse, kar mu je na poti. Na zgradbe deluje tako, da jih poruši ali poškoduje, kar je odvisno od jakosti eksplozije, oblikovitosti tal ter konstrukcije in oblike zgradb. V mestih in vaseh so poleg stanovanjskih hiš porušeni in poškodovani tudi objekti — mostovi, ceste, vodovodi, kanalizacije, električno, plinsko, telefonsko omrežje. Na ljudi deluje udarni val neposredno:

1. podre jih na tla in pri tem poškoduje; zaradi zračnega pritiska človeku počti bobnič v ušesu, poškodujejo se pljuča, črevesja in črevesje;
2. posredno — zasuje z ruševinami, poškoduje s predmeti, ki padajo z

zgradb. Zaradi tega nastanejo razne poškodbe: odprte rane, zlomi, zmečkanine.

Pred udarnim valom nas najbolj varujejo zaklonišča. Če zaklonišča ni, lahko za zavetje izkoristimo bližnji jarek, nasip, zid, vsekakor pa se moramo vreči na tla v smeri od eksplozije.

TOPLITNI UČINEK jedrske eksplozije se izraža kot slepeči blisk v trenutku eksplozije in v obliki poznejših požarov. Vir začetnega toplotnega sevanja je ognjena obla, razgreta do več milijonov stopinj. Zelo pomembno je, da se ob jedrski eksploziji čim prej zavarujemo pred toplotnim sevanjem, saj je vsaka sekunda lahko usodna. Toplotno sevanje se zmanjšuje z oddaljenostjo od kraja eksplozije. V bližini eksplozije pa ljudje in vse živo zogledi — še posebej, če je dan vever, brez smoga. Zmanjšuje pa ga tudi megla, dim, prah, dež in sneg.

Za stanovanjske hiše in druge objekte je toplotno sevanje nevarno, ker po-

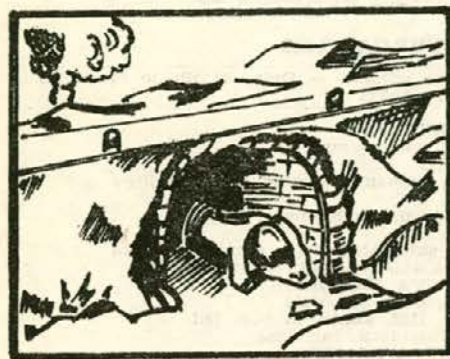
(Nadaljevanje na 11. strani)

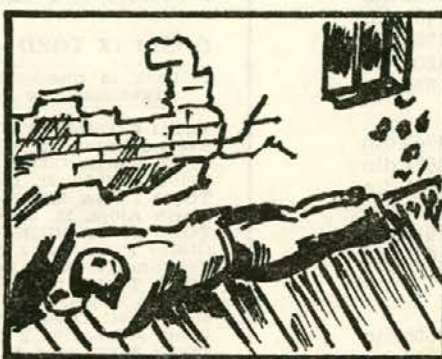
Zaščitni položaj v jarku

Zaščitni položaj na odprtem prostoru

Manjši cestni podhod nas dobro varuje

V zgradbi ležemo na tla ob steni

(Nadaljevanje z 10. strani)

vzroča vžig vnetljivih delov konstrukcij in tudi hišne opreme. V delno porušeni in uničeni hišah pa nastanejo požari tudi zato, ker se ob eksploziji poškodujejo naložene peči, poškodovane električne in plinske napeljave, razlije se kurilno olje. Iz teh manjših lokalnih požarov, ki jih ni mogoče pravočasno pogasiti, nastanejo večji, ki se širijo in preraščajo v požare velikega obsega.

Pri ljudeh povzročajo toplotno sevanje opekline na nezavarovanih delih telesa. Opekline so lahko zelo hude, kar je odvisno od tega, kolikšno površino odkritega telesa je zajel trenutni blisk in seveda od oddaljenosti od središča eksplozije.

Slepeči blisk ob trenutku eksplozije povzroča slepoto, ki je posebno huda ponoči. Slepota traja 20 do 30 minut. Vedeti je treba, da oslepijo včasih tudi ljudje, ki so do 150 km oddaljeni od eksplozije. Zato tudi v tako oddaljeno eksplozijo ne kaže strmeti, pač pa se je potrebno zavarovati. Zavarovanje ljudi ni zapleteno, kajti vsak predmet, ki daje senco, nas zavaruje pred toplotnim sevanjem. Ko opazimo blisk, se moramo ne glede na kraj in položaj, obrniti proč od ognjene oble, se vreči na tla in zavarovati nepokrite dele telesa: roke položimo pod prsi, tilnik zavarujemo z ovratnikom, obraz obrnemo proti zemlji (glej slike).

Stavbe zavarujemo pred požari tako, da zunanje lesene dele premažemo s snovjo, ki preprečuje gorenje, iz stavb in okolice pa odstranimo vse lahko vnetljive snovi in predmete.

RADIOAKTIVNI UČINEK jedrske eksplozije je poseben pojav, ki ga ni pri

eksploziji klasičnega orožja. Je tretja oblika sproščanja jedrske energije.

Poznamo dve vrsti radioaktivnega sevanja pri jedrski eksploziji, in sicer:

- začetno (primarno)
- naknadno (sekundarno)

Začetno sevanje nastane v trenutku eksplozije in traja 1 minuto. Spremljajo ga žarki gama, nevtroni, delci beta in delci alfa. Sevanje je podobno rentgen-

skim žarkom, vendar ima večjo prodornost. Smrtna doza začetnega sevanja je za nezavarovana živa bitja v razdalji 1300 m od centra eksplozije 20 MT bombe. Naknadno sevanje je dosti manj nevarno kot začetno. Kaže se kot radioaktivni prah, ki je proizvod nerazpadlih delov jedrske eksplozije. Nastane minuto po eksploziji. Zaradi vetra se radioaktivni oblak prahu premika in delci padajo na zemljo in predmete, zato nastane radioaktivna kontaminacija tudi na večjih razdaljah od mesta eksplozije.

Radioaktivno sevanje je nevarno za človeški organizem. Radioaktivne delce lahko vnesemo v organizem z dihanjem, vodo, hrano in skozi nezavarovane rane. Človek je lahko izpostavljen sevanju delno ali popolno za krajši ali daljši čas, kar je odvisno od zaklona in jakosti sevanja.

Ker delimo radioaktivno sevanje na začetno in naknadno, prilagodimo tako tudi zaščito. Pred začetnim sevanjem nas dobro zavarujejo posebno opremljena zaklonišča, razni zakloni: globoki jarki, debeli zidovi.

Važno je, da je med virom in nami ovira, ki bo del delcev prestregla in zmanjšala količino, ki bi prodrla v telo. Takoj po eksploziji se pred naknadnim sevanjem zaščitimo z že znanimi sredstvi: zaščitna maska, rokavice, nogavice, zaščitno ogrinjalo. Tudi obleka sama nas bo do določene mere zaščitila, vendar jo moramo potem takoj ali vsaj čimprej otresti in očistiti.

Franc Potisk

NAŠ NARODNOOSVOBODILNI BOJ
JE VZNIKAL V GOZDOVIH — VA-
RUJMO JIH, POMNIKI NAŠE ZGO-
DOVINE SO

Pomlad je prišla v gore — Foto: A. Šertel

KALKULATIVNE ODKUPNE CENE GOZDNIH SORTIMENTOV ZA LETO 1982

Sortiment	neto odkupne cene po m ³
IGLAVCI	
Smreka jelka	
hlodovina F I	4028 din
hlodovina F II	3313 din
hlodovina L	2955 din
hlodovina I a	2598 din
hlodovina I	1995 din
hlodovina II	1668 din
hlodovina III	1096 din
drogi 3—7,5 m	1669 din
8—9 m	2027 din
nad 10 m	2598 din
les za tramiče	1668 din
okroglice	1455 din
ostali tehnični les	1598 din
celulozni les I + jamski les	1000 din
celulozni les II	850 din
Bor, macesen	
hlodovina F I	4743 din
hlodovina L	3671 din
hlodovina I a	2955 din
hlodovina I	2241 din
hlodovina II	1812 din
hlodovina III	1025 din
LISTAVCI	
Bukovina	
hlodovina F	2585 din
hlodovina L	1870 din
hlodovina I	1298 din
hlodovina II + III	1100 din
drobni tehnični les	1200 din
les za TIP	1100 din
Javor	
hlodovina R	5089 din
hlodovina F	3658 din
hlodovina L	2585 din
hlodovina I	1514 din
hlodovina II	1155 din
Brest	
hlodovina F	3330 din
hlodovina I	1370 din
hlodovina II	1100 din
Jesen	
hlodovina F	4015 din
hlodovina I	1514 din
hlodovina II	1155 din
MEHKI LISTAVCI	
hlodovina	1155 din
les za TIP	1100 din

TOZD TSP RADLJE-PODVELKA
Vrenčur Jože, 8. 2. 1982, Splošna plovba Piran
Hernah Janko, 15. 2. 1982, iz JNA
Mihelič Slavko, 15. 2. 1982, prva zaposlitev
Jurak Erika, 15. 2. 1982, prva zaposlitev
Kutin Jožica, 17. 2. 1982, Marles Podvelka
Golob Janez, 17. 2. 1982, Zaga Vuhred
Sušek Dalibor, 18. 2. 1982, prva zaposlitev
Peteržinek Herman, 22. 2. 1982, prva zaposlitev
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
Gurdon Dragan, 28. 1. 1982, cestarska dela
Kljajič Josip, 3. 2. 1982, cestarska dela
Mahmič Ibro, 15. 2. 1982, vrtalec
TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
Brezovnik Zvonko, 1. 2. 1982, pomožna dela
Jug Iztok, 23. 3. 1982, voznik, Transavto Postojna
TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Lidan Adam, 16. 2. 1982, nakladanje in razkl. got. izdelkov, JNA
TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Vukšić Marko, 1. 2. 1982, skladišna dela, prva zaposlitev
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA
POMENA SLOVENJ GRADEC
Krajnc Drago, 12. 2. 1982, kurir, Ledina Slovenj Gradec
INTERNA BANKA SLOVENJ GRADEC
Šmon Hilda, 1. 2. 1982, pripravnik s skrajšanim programom
Gros Silvo, 14. 2. 1982, opravljal. plač. prometa, DSSP

ODŠLI IZ TOZD — FEBRUAR 1982

Prilimek in ime — Datum odhoda — Dela, ki jih je opravljal —
Organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA
Svečko Anton, 12. 2. 1982, sekač, umrl
TOZD ZAGA OTIŠKI VRH
Založnik Jože, 31. 1. 1982, mehanik, invalidska upokojitvev
TOZD ZAGA MUŠENIK
Marin Alojz, 22. 2. 1982, dovoz hlodovine v žago
TOZD ZAGA VUHRED
Glažar Franc, 13. 2. 1982, skladišna dela, Armatura Muta
Rek Stanko, 13. 3. 1982, skladišna dela, Armatura Muta
TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Hodnik Majda, 29. 1. 1982, pom. str. dela
Muslimović Dževad, 23. 2. 1982, kontr. in pop. izd.
Panič Milena, 19. 2. 1982, manipul. žag. lesa
TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Keber Danilo, 24. 2. 1982, pomoč danc. čl.
Škorjanc Vladimir, 28. 2. 1982, lanser
Tisnikar Maks, 28. 2. 1982, obratni mizar, upokojitvev
TOZD TSP RADLJE-PODVELKA
Škrbot Edo, 19. 2. 1982, del. pri stroj.
Peruš Gvido, 19. 2. 1982, združ. stroj.
Sahiti Arsim, 19. 2. 1982, širinski razrez materiala
Rek Marijan, 28. 2. 1982, tehnolog, DSSP
Vidovšek Robert, 19. 2. 1982, širinski razrez materiala
TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
Potočnik Bojan, 27. 2. 1982, planer proizv.
TOZD TOVARNA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Praprotnik Marija, 3. 2. 1982, opravljal. sploš. oprav., Gorenje Velenje
Pušnik Marija, 3. 2. 1982, opravljal. sploš. oprav., Gorenje Velenje
TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Repotočnik Peter, 14. 2. 1982, vodja vgradnje, Zaga Mislinja
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA
POMENA SLOVENJ GRADEC
Pungartnik Avgust, 1. 2. 1982, klupant, TOK gozd. Slovenj Gradec
Bašković Marija, 28. 2. 1982, glavni strošk. knjigovodja, upokojitvev
Karner Beno, 1. 2. 1982, tehnolog za proizv. mas. stavb. pohištva
Gros Silvo, 14. 2. 1982, kurir, Interna banka
Tomis Zdenka, 15. 2. 1982, mat. knjigov., TOZD Zaga Vuhred
Jesenčnik Roman, 28. 2. 1982, operater v AOP

TOZD	M	Ž	Skupaj
Gozdarstvo Slovenj Gradec	41	3	44
Gozdarstvo Mislinja	48	3	51
Gozdarstvo Črna	142	11	153
Gozdarstvo Radlje	135	23	158
TOK gozd. Slovenj Gradec	37	2	39
TOK gozd. Radlje	32	5	37
TOK gozd. Ravne	28	7	35
TOK gozd. Dravograd	16	3	19
Zaga Mislinja	49	6	55
Zaga Otiški vrh	55	14	69
Zaga Mušenik	35	7	42
Zaga Vuhred	70	8	78
Tovarna pohištva Prevalje	79	142	221
Tovarna pohištva Pameče	164	181	345
TSP Radlje-Podvelka	170	166	336
Tovarna ivernih plošč Otiški vrh	203	25	228
Gradnje Slovenj Gradec	58	7	65
Transport in servisi Pameče	136	12	148
Centralno lesno skladišče Otiški vrh	38	4	42
Nova oprema Slovenj Gradec	163	129	292
Delovna skupnost	79	118	197
Gostinstvo Slovenj Gradec	23	15	38
Blagovni promet Slovenj Gradec	77	61	138
Interna banka Slovenj Gradec	5	32	37
	1883	984	2867

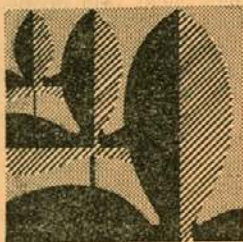
Darinka Urbanc

Kadrovske vesti

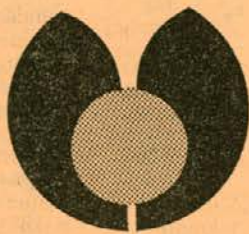
PRIŠLI V TOZD — FEBRUAR 1982

Prilimek in ime — Datum nastopa — Naloge in opravila, ki jih bo opravljal — Organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROSKEM
Jamnik Jože, 1. 2. 1982, gozdni delavec, Rudnik Mežica
Strmčnik Janez, 1. 2. 1982, gozdni delavec, Rudnik Mežica
TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC
Pungartnik Avgust, 1. 2. 1982, revirni vodja, Lesna DSSP
TOZD ZAGA MISLINJA
Repotočnik Peter, 15. 2. 1982, vodja žagalnice in skladišča hlodovine,
TOZD Blagovni promet
Pungartnik Peter, 15. 2. 1982, skladišna dela, prva zaposlitev
Dobovičnik Alojz, 16. 2. 1982, skladišna dela, REK Velenje
TOZD ZAGA VUHRED
Tomis Zdenka, 16. 2. 1982, obračun OD in vodenje blagajne, Lesna
DSSP
Vidovič Stanislav, 1. 2. 1982, skladišni delavec, prva zaposlitev
TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Močlin Dragica, 18. 2. 1982, pom. stroj. dela, Tekst ind. Otiški vrh
Sovič Spasenija, 18. 2. 1982, pom. stroj. dela, prva zaposlitev
Stigl Jagoda, 18. 2. 1982, pom. stroj. dela, Lepenka Prevalje
Stigl Mihaela, 18. 2. 1982, pom. stroj. dela, Nama Ravne
TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Klančnik Ivan, 1. 2. 1982, delovodja stroj. vzdrž., TOZD Gostinstvo

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o.
SLOVENJ GRADEC
KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o.
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA

ZA KMETIJSTVO

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja mesečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska c. 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo, telefon 842-341.

Klišeji in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1982.

LETO II — ŠTEVILKA 3

APRIL 1982

POŠTNA PLAČANA

KAKO SMO GOSPODARILI V LETU 1981

Koliko smo lani pridelali za tržišče mleka in mesa smo zapisali že v prejšnji številki VIHARNIKA.

Danes pa si oglejmo še finančne podatke. Po zaključnih računih za leto 1981 lahko ugotovimo, da so vse temeljne organizacije koroške kmetijske zadruge zaključile poslovanje uspešno, s pozitivnim finančnim rezultatom.

Pri ocenjevanju uspešnosti pa moramo opozoriti na številne gospodarske težave, ki so na poslovanje vplivale lani na kmetijstvo. Naštejmo jih nekaj:

— skokovite podražitve kmetijskih potrebščin kot so: gorivo, gnojila, krmila, razne storitve itd. Ustrezno usklajevanje cen kmetijskim pridelkom pa je zaostajalo. Premije in regresi za kmetijstvo tega neskladja cen niso v celoti odpravili;

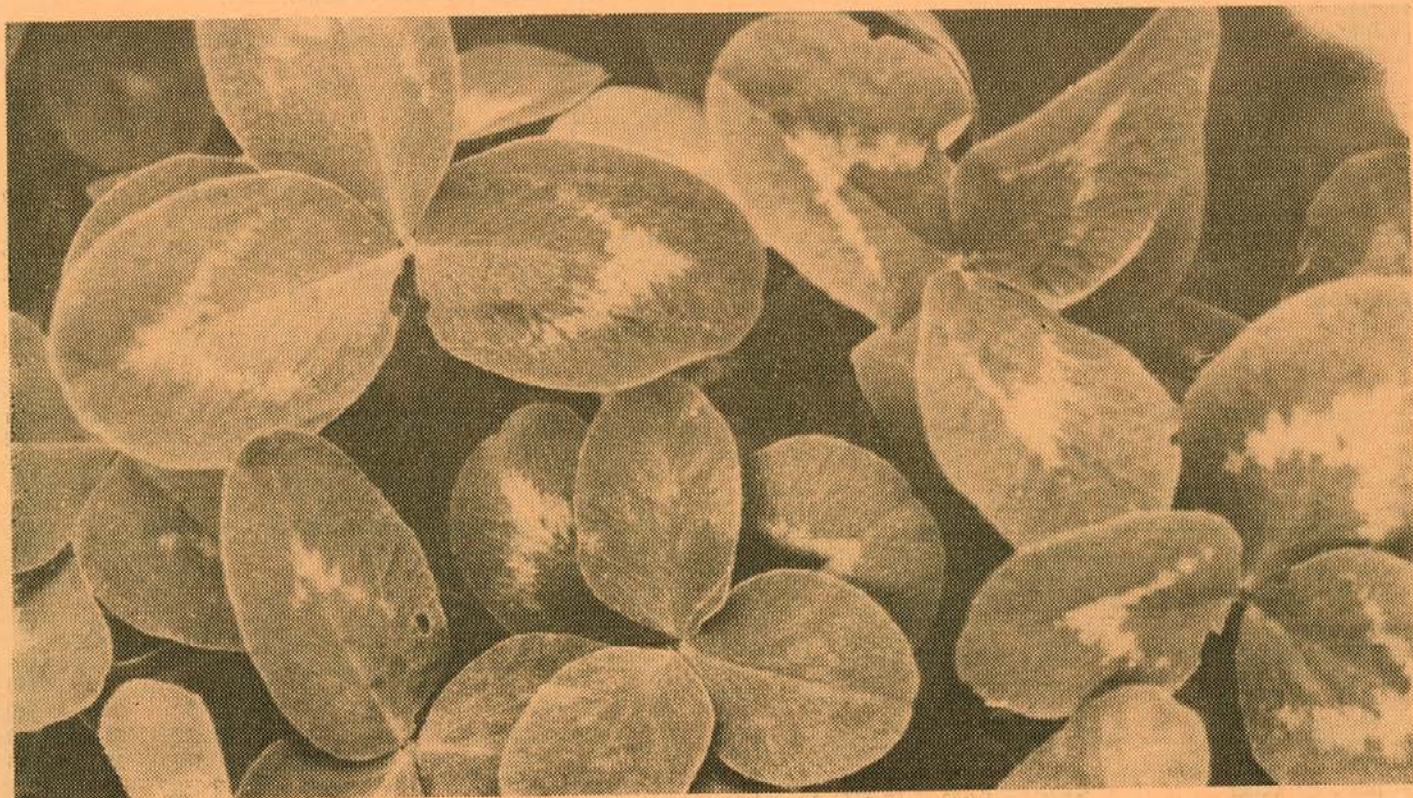
— pomanjkanje in prepočasna ter zakasnela dobava gnojil, krmil in gradbenega materiala, zlasti cementa;

— zmanjšan obseg kreditov za naložbe v kmetijstvo in za ostajanje načrtovanega razvoja.

Tudi vremenske razmere niso bile najbolj ugodne. Suša spomladi in ob prvem odkosu je občutno zmanjšala pridelek domače krme. Težave z nabavo koruze za nadomestilo so znane.

Posledice vseh naštetih težav bomo občutili v živinoreji predvsem letos in sicer v nedopitani klavni živini, manjšem številu privezanih telet za nadaljnjo rejo, ponekod pa tudi v zmanjšanju osnovne črede.

Za premagovanje vseh naštetih težav lani tudi ni bilo dovolj denarja v občinskih skladih za pospeševanje kmetijstva. Priliv je manjši, kot smo pričakovali:

Detelja — naš simbol, hkrati pa skrbno posušena ali silirana odlično nadomestilo za draga močna krmila

Občina	Planirano	Uresničeno	%	Na kmetijo
Dravograd	2,613.000	1,770.000	67	5.100
Slovenj Gradec	3,115.000	1,750.157	56	1.400
Ravne na Koroškem	5,000.000	2,448.980	48	2.706
SKUPAJ:	10,728.000	5,969.137	55	2.385

Komaj 55 % je bilo doseženo od planiranega. Očitno so velike razlike med občinami po zbranih sredstvih na 1 kmetijo.

K spodbudnim ukrepom pa je lani treba šteti premiranje dodatne reje plemenskih telic. V vseh temeljnih združenih organizacijah so uveljavili republiške premije za pogodbeno rejo za preko 900 telic. Prav tako smo uveljavili za regresiranje obrestne mere za kredite v skupnem znesku 1,886.000 din od občin in republike.

Članstvo in zaposleni

Delovna skupnost kmetov, včlanjenih v zadrugo in zaposlenih delavcev se lani ni bistveno povečala.

Število pogodbenih kmetij in članov zadruga je bilo sledeče:

TZO	Število moških	Članov ženske	Skupaj
»ODOR« Dravograd	194	55	249
»TRATA« Prevalje	388	20	408
»LEDINA« Slovenj Gradec	480	250	730
SKUPAJ	1062	325	1387

V zadrugo je bilo tako včlanjenih od skupaj 2502 kmetij 55 % vseh kmetij. To so v glavnem vse kmetije, ki jim je dohodek iz kmetijstva in gozdarstva glavni vir za preživetje.

V pogodbeno sodelovanje pa je vključeno še več kmečkih gospodarstev. Pri priraji mleka sodeluje 777 kmetij, pri pitanju goveje živine pa 894 kmetij, skupaj 1671 kmetij. Praktično so to vse kmetije, ki jim posestne razmere dopuščajo, da lahko pridelajo tudi tržne viške. Število kmetij, ki so v letu 1981 sodelovale z zadrugo se ni bistveno povečalo.

V razširjeno kooperantsko pokojninsko zavarovanje je vključeno 188 kmetov.

Število zaposlenih se je lani zmanjšalo za 3 % po stanju ob koncu leta. Po številu opravljenih ur pa znaša zmanjšanje v primerjavi z letom 1980 1 %. Po posameznih temeljnih organizacijah je bilo ob koncu leta sledeče število zaposlenih:

TO	Število zaposlenih
»ODOR« Dravograd	34
»TRATA« Prevalje	67
»LEDINA« Slovenj Gradec	75
»MESNINA« Dravograd	80
SKUPNE SLUŽBE	11
SKUPAJ:	267

FINANČNI kazalci poslovanja (v 000 din)

elementi prihodka	doseženo v letu 1980	planirano za leto 1981	doseženo v letu 1981	indeks R/P 81/80
1	2	3	4	5
celotni prihodek	476.918	573.700	709.358	124 149
porabljena sredstva	409.377	501.809	617.334	123 151
— amortizacija	6.429	7.558	7.703	102 120
dohodek	67.541	71.891	92.024	128 136
— del dohodka za SIS	12.651	15.209	24.642	162 195
čisti dohodek	54.890	56.682	67.381	119 123
— osebni dohodki	38.477	42.655	49.654	116 129
— stanovanjski sklad	1.894	1.980	2.158	109 114
— sklad skupne porabe	3.182	3.619	3.298	91 104
— poslovni sklad	9.676	6.631	10.227	154 106
— rezervni sklad	1.661	1.797	2.044	114 128

Finančni rezultat celotne zadruga izgleda sicer zelo ugodno, vendar je treba upoštevati lansko visoko stopnjo inflacije. Če upoštevamo, da smo povečali količinski obseg naše skupne proizvodnje za okrog 6 %, potem je seveda dejanski finančni rezultat manjši kot ga kažejo gornje številke. Kot je razvidno, smo za dosežen prihodek porabili sorazmerno več sredstev kot leta 1980; posledica hitre rasti cen. Prav tako je značilno, da smo morali iz dosežnega dohodka izdvojiti za družbene potrebe veliko več (95 %), koat je znašal porast dohodka (36 %). Zato je tudi porast čistega dohodka sorazmerno manjši, delitev le tega pa komaj nekoliko ugodnejša kot leta 1980. Po realni vrednosti glede na stopnjo inflacije pa seveda slabša.

Sestava in izvor celotnega prihodka

Poleg redne dejavnosti, to je gospodarjenje na družbenih zemljiščih in sodelovanje z zasebnim kmetijstvom, se naše združene organizacije ukvarjajo še z drugimi postranskimi dejavnostmi kot so: transportne in strojne storitve, trgovina in gozdarstvo. Temeljna organizacija združenega dela »MESNINA« v Dravogradu pa s klanjem in predelavo mesa. Zato prikazujemo v naslednji razpredelnici deleže posameznih dejavnosti v skupnem prihodu: (v 000 din)

Dejavnost	1980	Delež v %	1981	Delež v %	Indeks
— pogodbeno sodelovanje	98.192	20,6	150.804	21,3	153
— lastna proizvodnja	25.108	5,3	29.007	4,1	115
— oskrba z reprodukcijskim mat. in stroji	143.303	30,0	218.842	30,8	152
— trgovina	35.826	7,5	54.711	7,7	152
— storitve	6.516	1,4	8.352	1,2	128
— mesarstvo-predelava	145.794	30,6	212.174	29,9	145
— ostalo	22.179	4,6	35.468	5,0	159
SKUPAJ:	476.918	100,0	709.358	100,0	149

Največjo rast celotnega prihodka smo dosegli v temeljni dejavnosti zadruga. Delež kmetijske pridelave znaša za oba sektorja 25 % celotnega prihodka, skupaj z oskrbo z reprodukcijskim materialom pa preko polovice lani doseženega celotnega prihodka. Obseg mesarske dejavnosti se je povečal za 45 % in predstavlja 30 % vsega prihodka zadruga.

Pregled doseženega prihodka po posameznih TO (v 000 din)

TZO, TOZD	1980	Delež v %	1981	Delež v %	Indeks
»ODOR« Dravograd	63.783	13,4	88.126	12,4	158
»TRATA« Prevalje	82.592	17,3	121.239	17,1	147
»LEDINA« Sl. Gradec	183.270	38,4	284.124	40,1	155
»MESNINA« Dravogr.	145.794	30,6	212.174	29,9	146
DSSS — Sl. Gradec	1.479	0,3	3.695	0,5	249
SKUPAJ:	476.918	100,0	709.358	100,0	149

Po višini doseženega prihodka prednjačita LEDINA in MESNINA. Pri porastu pa nekoliko zaostaja ODOR zaradi zelo ugodne prodaje hmelja v letu 1980. Izredno povečanje pri DSSS (delovni skupnosti skupnih služb) pa je nastalo po vključitvi hranilne kreditne službe.

Pregled doseženega dohodka po TO (v 000 din)

TZO, TOZD	1980	Delež v %	1981	Delež v %	Indeks
»ODOR« Dravograd	14.807	21,9	16.790	18,3	113
»TRATA« Prevalje	16.115	23,9	22.513	24,5	140
»LEDINA« Sl. Gradec	20.427	30,2	29.292	31,8	143
»MESNINA« Dravogr.	15.096	22,4	20.379	22,1	135
DSSS Slov. Gradec	1.096	1,6	3.050	3,3	278
SKUPAJ:	67.541	100,0	92.024	100,0	136

»Pristav« Leše — kraj domačih zabav in ohceti

Po povečanju in deležu dohodka beležimo zmanjšanje pri ODOR zaradi ugodnejše prodaje hmelja v letu 1980. Sicer pa je delež ODOR in TRATE pri doseženem dohodku ugodnejši zaradi uspešnejših dejavnosti, ki jih ti dve združni organizaciji imata (gozdarstvo, uspešna kmetijska proizvodnja).

Dosežen dohodek na zaposlenega

TO	1980	1981	indeks
»ODOR« Dravograd	390.000	466.000	119
»TRATA« Prevalje	244.100	366.015	149
»LEDINA« Slov. Gradec	265.298	370.789	140
»MESNINA« Dravograd	186.372	257.965	138

Največji porast dohodka na 1 zaposlenega so dosegli TZO »LEDINA« in »TRATA«. Po višini doseženega dohodka pa prednjači »ODOR«. Kljub neugodnemu položaju mesarske dejavnosti pa je dosežen dohodek v TOZD »MESNINA« za to panogo dokajšen uspeh.

Poslovni uspehi — ostanek čistega dohodka po dejavnosti (v 000 din)

dejavnost	planirano	doseženo	Indeks
— družbeno kmetijstvo	964	4.000	415
— zadružništvo	1.037	762	73
— gozdarstvo	4.234	3.995	94
— trgovina	3.344	3.088	92
— transport	318	74	23
— mesarstvo	1.889	850	5
— ostalo	1.376	4.074	296
SKUPAJ:	13.162	16.843	128

V celoti je ostanek čistega dohodka povečan za 28 %, vendar je ta rezultat realno slabši zaradi višje stopnje inflacije. Zelo visoka akumulacija v družbeni kmetijski proizvodnji je ustvarjena pri hmelju zaradi ugodne prodaje (izvoz). Visok ostanek čistega dohodka pod »ostalo« izvira od delitve dohodka pri hranilno kreditni službi, banki in izrednih dohodkov.

Zaključek

Zaostrene gospodarske razmere, zlasti neusklajeno razmerje cen je kljub pozitivnim finančnim rezultatom vseh TO zmanjšalo realno vrednost doseženega dohodka v letu 1981.

Povečan količinski obseg kmetijske proizvodnje za 6 % ob istem številu sodelujočih kmetov in manjšem številu zaposlenih ni mogel nadoknaditi povečano rast cen kmetijskih potrebščin. Zato se je realno zmanjšala reproduktivna (investicijska) sposobnost zadruga.

Vedno bolj drag reprodukcijski material nas sili v večjo uporabo domačih gnojil (gnoj, gnojica, gnojevka) in smoterno nabavo gnojil. Usmeritev na povečano in kvalitetno pridelavo domače krme (paša, mrva, silaža) je odločilnega pomena za boljše gospodarske uspehe v letošnjem letu.

Gmotne vzpodbude, ki jih bomo deležni letos iz občinskih skladov za pospeševanje kmetijstva, ki se bodo napajali z 0,5 % prispevkom od osebnih dohodkov vseh zaposlenih, so ugodni obeti, hkrati pa tudi nove in odgovornejše obveze, da bomo pridelali dovolj hrane.

URŠIČ IVAN, dipl. ing. agr.

KMETIJSKI NASVETI

Izbira semena za setev silažne koruze

Pridelovanje silažne koruze postaja tudi v naših krajih vedno bolj pomembna gospodarska dejavnost. Z žlahtnjenjem in selekcijo smo tudi v Sloveniji vzgajali veliko sort koruze, ki uspevajo tudi na višji nadmorski višini, pod ostrejšimi podnebnimi pogoji. Čeprav bomo na naših kmetijah pospeševali predvsem intenzivno koriščenje travnatnega sveta, pomena koruze ne kaže zavreči. Kmetije, ki bodo usmerjene v intenzivno pitanje goveje živine si uspeha brez kakovostne koruzne silaže ne morejo obetati. Silažna kuruza daje visoke hektarske pridelke; pridelek hranilnih snovi presega tudi 7.000 kilogramov škrobnih enot. To je še toliko bolj pomembno v času, ko nakup drugih močnih krmil vedno bolj ogroža gospodarnost pitanja.

Seveda pa moramo vedeti, da je silažna kuruza predvsem škrobnata krma, ki vsebuje veliko energije, izredno malo pa beljakovin, zaradi tega je predvsem dobra osnovna krma za pitanje, manj primerna pa je za visoko prirejo mleka. Predvsem moramo pri sestavi krmnih obrokov poskrbeti za pravilno beljakovinsko razmerje.

Uspeh pri pridobivanju silažne koruze zavisi predvsem od izbire ustrezne sorte in od uspešnega zatiranja plevelov.

Izberimo predvsem take sorte, ki bodo tudi v naših podnebnih in talnih razmerah dajale veliko hranilnih snovi, predvsem pa, da bodo dosegle že pred jesensko slano pravilno voščeno zrelost. Navadno so vse sorte koruze označene s številkami. Čim večja je številka, tem bolj pozna sorta je in obratno. Za naše razmere priporočamo predvsem sorte iz razreda 100. Naštajmo nekaj sort, ki so ta čas na tržišču:

AUSTRIA 290, BC 28-11, BC 39-41, BC 191, BC 183 in BC 290. Za nižinske smetije priporočamo predvsem sorte z višjo številko kot so BC 290, Austria 290; za višinske kmetije pa tiste z nižjo številko (BC 191, BC 183) itd.

Seveda pa dajejo sorte, ki so označene z nižjimi številkami, tudi nekoliko nižje pridelke, saj imajo krajša stebila in manjše storže. Še vedno pa je bolje, da siliramo kuruza, ki je v voščeni zrelosti in z nekoliko manjšimi pridelki, kot pa če vsejemo pozne sorte, ki sicer dajejo večje pridelke, vendar jeseni ne dozori pravočasno. Kvaliteto koruzne silaže ne ocenjujemo po steblih, marveč po velikosti storžev in po zrelosti zrnja.

Rane sorte, ki smo jih omenili, posejemo najkasneje do 15. maja. Poznejše setve ne priporočamo, ker se zorenje jeseni preveč zavleče.

Prihodnjič bo tekla beseda o uničevanju plevela v silažni koruzi.

Jože Pratnekar, dipl. ing. agr.

Uresničitev zastavljenih ciljev v kmetijstvu v občini Ravne v letu 1982

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

VI. Raba kmetijskega prostora

V občini Ravne na Koroškem je izredno malo ravninskega sveta, ki se še uporablja za pridobivanje hrane. Hiter industrijski razvoj in s tem mvedno večje potrebe po stanovanjih in drugih potrebnih objektih so zahtevali vedno nove površine. Predvsem se kmetijska zemljišča, ki so v družbeni lasti iz leta v leto krčijo in to povzroča na družbenih posestvih resne ekonomske probleme.

Z družbenimi plani in agrokarto bi morali jasno začrtati smotno rabo prostora in pri tem upoštevati, da za gradnjo koristimo predvsem manj kvalitetna zemljišča. Poleg tega pa ugotavljamo še drug pojav: zaraščanje kmetijskih površin, predvsem v planinskih in gorskih predelih. V občini je veliko planinskih pašnikov, ki so slabo izkoriščeni. Z agromelioracijami bi nudili idealno pašo za plemensko živino in ovce.

Lani je kmetijska zemljiška skupnost s kmetijsko pospeševalno službo opravila izboljšavo kmetijskih zemljišč in sicer:

- agromelioracije na 3,5 ha
- hidromelioracije na 19,0 ha
- čiščenje pašnikov na 22,0 ha
- apnenje na 7 ha
- krčitev gozdov na 20 ha

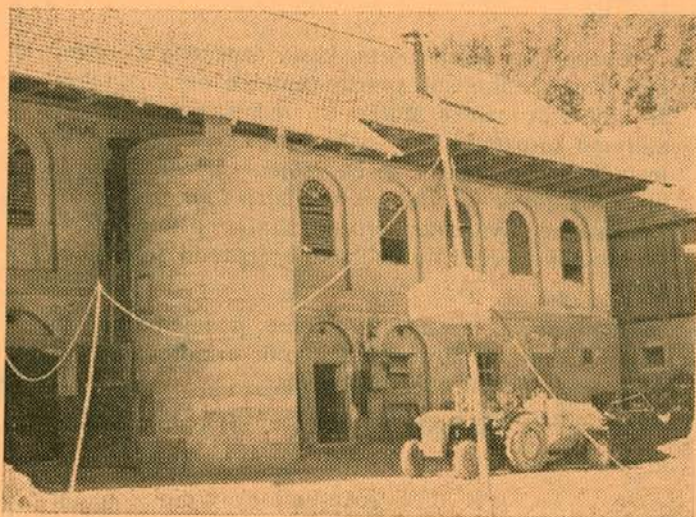
Za te agrotehnične ukrepe je KZS namenila 766.750 in nepovratnih sredstev.

V letu 1982 je potrebno opraviti razvrstitev vseh zemljišč v skladu z navodili o razvrstitvi kmetijskih zemljišč v družbenem planu občine in izdelati agrokarto. Na področju zemljiške politike čakajo kmetijsko zemljiško skupnost in strokovno pospeševalno službo izredno pomembne naloge. Na nekaterih kmetijah je zemlja še vedno slabo izkoriščena. Preko 20 % vseh kmetij v občini ne daje nobenih tržnih viškov. Vsekakor bo potrebno na teh kmetijah pospešiti pridelovanje hrane in v skrajnem primeru predlagati tudi spremembo lastništva.

POVZETEK

1. Proizvodni rezultati v kmetijstvu za leto 1981 kažejo, da so bila planska predvidevanja dosežena. Prireja mleka je v primerjavi z letom 1980 višja za 7 %, odkup goveje živine pa za 9 %.

2. Usmerjanje kmetij v tržno kmetijsko proizvodnjo poteka po srednjeročnem razvojnem programu za obdobje 1981—1985. Ob koncu lanskega leta je preusmerjenih 405 kmetij. To pomeni 62 % vseh kmetij v občini, ki imajo možnosti za usmerjanje.

Brez silosa ne gre

3. Naložbe v zasebno kmetijstvo niso bile povsem realizirane. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pri LB TKB Slovenj Gradec bodo kredite, ki so jih kmetje pridobili v lanskem letu lahko koristili šele v letu 1982. Vzrok za neizpolnjevanje planov na tem področju pa je tudi pomanjkanje gradbenega reprodukcijskega materiala in kmetijskih strojev. Predračunska vrednost investicij znaša 16.522.000 din.

4. Kadrovska strokovna služba še vedno premalo zastopana. Ob koncu leta 1981 se je pri zadrugi zaposlil en pripravnik z drugo stopnjo agronomije. V letu 1982 bomo zaposlili še enega pripravnika z visoko šolo. Na kmetijskih šolah štipendiramo 5 dijakov in študentov.

5. Združevanje sredstev za pospeševanje kmetijstva in pridelovanje hrane ni teklo po predvidevanjih. Po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev bi morale združeno delo nameniti za kmetijstvo okrog 5 milijonov din. Zbrali pa smo jih komaj 5 %. Skupno z obveznostmi iz leta 1980 je bilo zbranih 2.448.980 din. Zbrana sredstva niso zadoščala za celoten program pospeševanja, ki je bil sprejet v marcu 1981. Tako je bilo za delo pospeševalne službe in regresiranje umetnega osemenjevanja potrebno pridobiti pri kmetijski zemljiški skupnosti kratkoročni kredit.

6. Raba kmetijskega prostora je še vedno pogosto nesmotna. Poleg spremembe namena zaradi urbanizacije, ki sega po najboljše kmetijski zemlji, je zemlja na nekaterih kmetijah slabo obdelana. Podobno velja za planinske pašnike, ki jih zarašča gozd. V letu 1981 smo ustanovili dve pašni skupnosti, letos pa so v programu še štiri (Olševa, Bela peč, Ježovo in Macigojevo).

7. Stanovanjski problemi so na kmetijah še vedno zelo prisotni. Čeprav smo v lanskem letu pri koroški hranilnici in posojilnici skupno s TKB namenili nekaj sredstev kot kredit za obnovo stanovanjskih hiš, menimo, da bo potrebno letos združiti še več sredstev, saj brez urejenih stanovanjskih razmer na kmetijah tudi pridelava hrane ne bo napredovala.

Zaključek:

Kmetijstvo v ravenski občini je v letu 1981 kljub težavam doseglo vidne uspehe. Čeprav je bilo število kmečkega prebivalstva le še 6 %, smo sami krili vse potrebe po svežem mleku in več kot polovico potreb po govejem mesu. Vsekakor pa bo potrebno za večjo pridelavo zagotoviti bolj gotove vire.

Če je hrana za naš nadaljnji razvoj, oziroma za stabilnost gospodarstva tako pomembna, potem ji tudi priznajmo tisto mesto, ki ji gre. Zavedati se moramo, da za to niso odgovorni samo kmetje in kmetijci, marveč celotna družba.

Jože Pratkanar, dipl. ing. agr.

Dopisujte v glasilo

IZVOLILI SMO

11. in 14. marca so tudi kmetje in delavci koroške kmetijske zadruge izvolili svoje člane delegacij v skupščine DPS in skupščine SIS.

Lahko rečemo, da je bila udeležba na letošnjih volitvah visoka, kar potrjuje osveščenost kmetov, ki sodelujejo z zadrugo in TOK za gozdarstvo, oziroma njihovo pripravljenost, da še naprej sodelujejo pri krepitvi, razvijanju samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov v svoji sredini. Visoka volilna udeležba ima še posebno vrednost, saj smo volitve pripravljali prav v času zaostrenih gospodarskih težavah, ki smo jim priča v vsej državi kakor tudi po svetu.

Za 156 delegatov, ki so bili izvoljeni v koroški kmetijski zadrugi je začetek zahtevnega in odgovornega dela v naslednjih štirih letih. Delegati se bodo morali po svoje potruditi, da bodo upravičili zaupanje volilcev in se z znanjem in s pomočjo argumentov spopadli z vsemi težavami na svoji delegatski poti. Vsekakor pa si uspešnega delovanja delegatov ne moremo zamisliti brez sodelovanja vseh kmetov in delavcev v koroški kmetijski zadrugi.

Kmetje in delavci, ki so opravili svojo pravico in dolžnost do volitev z največjo odgovornostjo, so hkrati prevzeli tudi odgovoren odnos do kmetov in delavcev, ki so jim zaupali delegatsko dolžnost.

Ta odgovornost pa se odraža v štiriletnem stalnem delovnem sodelovanju med delegacijami in delegati, kmeti in delavci oziroma njihovimi samoupravnimi organi in strokovnimi delavci.

Prikaz najpomembnejših podatkov o izvedbi volitev v posameznih temeljnih organizacijah koroške kmetijske zadruge:

TZO »TRATA« Prevalje

— v volilni imenik vpisanih 939 volilcev-kmetov in delavcev

— od tega glasovalo 865 volilcev ali 92,11 %

— volilci so izvolili 12-člansko delegacijo za zbor združenega dela in tri združene delegacije s 7 člani za skupščine SIS

— posamezni kandidati so dobili največ 82,53 % glasov, najmanj pa 78,59 % glasov.

TZO »ODOR« DRAVOGRAD

Volitve kmetov

— v volilni imenik vpisanih 694 volilcev-kmetov

— od tega glasovalo 674 volilcev ali 97,10 %

— volilci so izvolili 10-člansko delegacijo za zbor združenega dela in dve splošni delegaciji z 10 člani za skupščine SIS

— posamezni kandidati so dobili največ 88,60 % glasov, najmanj pa 81,40 % glasov.

Volitve delavcev

— v volilni imenik vpisanih 36 volilcev-delavcev

— od tega glasovalo 35 volilcev ali 97,20 %

— volilci so izvolili 6 člansko delegacijo za zbor združenega dela in 14-člansko splošno delegacijo za skupščine SIS

— posamezni kandidati so dobili največ 94,40 % glasov, najmanj pa 77,70 odst. glasov

TZO »LEDINA« SLOVENJ GRADEC

— v volilni imenik vpisanih 1390 volilcev-kmetov in delavcev

— od tega glasovalo 1375 volilcev ali 98,92 %

— volilci so izvolili 11-člansko delegacijo za zbor združenega dela in pet posebnih delegacij s 7 člani ter eno 9-člansko združeno delegacijo za skupščine SIS

— posamezni kandidati so dobili največ 91,58 % glasov, najmanj pa 86,76 odst. glasov.

TOZD »MESNINA« DRAVOGRAD

— v volilni imenik vpisanih 93 volilcev-delavcev

— od tega glasovalo 88 volilcev ali 94,62 %

— volilci so izvolili 7-člansko delegacijo za zbor združenega dela in 11-člansko splošno delegacijo za skupščine SIS

— posamezni kandidati so dobili največ 90,32 % glasov, najmanj pa 82,79 % glasov.

Jože Krevh, iur.

Šentanel — turistično urejena koroška vasica

Slavko Slemnik 60-letnik

»Naš Slavko!« mu pravijo, tako ga kličejo ljudje, ki ga poznajo, vsi, ki z njim skupaj delajo, se z njim srečujejo službeno ali privatno. Tako so ga klicali že od nekdaj, doma na Selah, v Starem trgu, v Slovenj Gradcu in tam, kjer je delal v kmetijskih zadrugah. Tako mu pravimo in ga kličemo danes tudi v koroški kmetijski zadrugi, pravzaprav v vseh treh dolinah, Mislinjski, Mežiški in Dravski, pač povsod kamor prihaja službeno, bodisi kot računovodja delovne skupnosti skupnih služb KKZ Slovenj Gradec ali pa kot direktor, oziroma kakor se sedaj reče, poslovodni organ koroške zadrugne hranilnice in posojilnice Slovenj Gradec. Če pa ljudje koga tako imenujejo, ga tako lepo in prisrčno in po domače kličejo, pomeni to, da ga imajo radi, da ga spoštujejo, mu zaupajo in ga imajo za svojega. In to je lepo in nekaj pomeni. Ljudje se namreč pri takih rečeh le redko kdaj zmotijo, saj pravi pregovor, da seže dober glas, ljudski glas, v deveto vas.

Slavko Slemnik se je rodil 3. aprila 1922. leta, to je pred 60 leti pri p. d. Zgornjem Sedarju nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu. Domačija leži vrh »Progna« — hriba, preko katerega je še do nedavnega vodila bližnjica, peš pot, po kateri so hodili Selanci, Hotuljci, Ravenčani in drugi Korošci peš, ali kakor se je p. d. reklo »h nogom« v Slovenj Gradec po opravkih. Mala Zg. Sedarjeva domačija, kjer se je Slavko rodil in odraščal in na kateri tudi danes živi in poleg svoje zaposlitve dela in pridno gospodari, nikoli ni bila dovolj velika, da bi lahko sama dajal dovolj kruha za preživljanje. Treba ga je bilo zaslužiti drugod. Tudi naš Slavko je kot mlad, brihten, naravno inteligenten fant to kmalu spoznal in si pričel z različnim delom služiti dodatni kos kruha. Kot mlad, doraščajoč, darjen fant je imel Slavko veliko veselje s harmoniko. Ko se je učil igrati s harmoniko se je pogosto srečeval s hotuljskimi »puobi«, ki so se tudi sami učili in poskušali v igranju na razne instrumente: harmonika, kitare, violine, citre itd. Igrali in muzicirali so in se dobivali ob raznih domačih hišnih zabavah ali »gavdah«, ki so jih prirejali domačini za svoje »pou-

be«, kot da bi slutili, da jih bodo kmalu nekatere za dolgo, nekatere pa za vedno izgubili. Med tistimi, ki so se po dolgih letih vojnega trpljenja srečno vrnili domov, je bil tudi Slavko. Poprijeti je bilo treba za delo, ki ga v porušeni domovini takrat ni manjkalo in Slavko se ga je poprijel.

V združništvu ga prvič najdemo februarja leta 1948, kot zapisnikarja na ustanovnem občnem zboru kmetijske zadruge Stari trg. Takrat je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora starotrške zadruge. Še istega leta je bil imenovan za predsednika te zadruge, kar je ostal tri leta. Potem se je preusmeril v knjigovodsko-finančno smer. Februarja 1955. leta je prevzel knjigovodstvo v takratni kmetijski zadrugi Se-le. Tu je uspešno delal, vse do prve združitve kmetijskih zadrug do leta 1960. Razen računovodstva je Slavko opravljal na Selah velikokrat tudi delo predsednika zadruge ter bil splošno aktiven na vseh njenih področjih. Drugega januarja 1960 pa je po združitvi zadrug že nastopil službo računovodje na združeni kmetijski zadrugi Slovenj Gradec. Tu je ostal tudi po drugi združitvi kmetijskih zadrug v Koroško kmetijsko zadrugo leta 1976. S TZO »LEDINA« Slovenj Gradec, kakor se je po združitvi

zadrug v KKZ preimenovala KZ Slovenj Gradec, je Slavko sredi leta 1980 prišel na DSSS-KKZ in prevzel posle vodje posebne finančne službe KKZ, ki jih uspešno opravlja še danes.

Ime našega Slavka Slemnika pa je vsa leta po osvoboditvi tudi najtesneje povezano z razvojem koroškega kmetijskega hranilništva in posojilništva. Slavko je namreč že leta 1948 prevzel od narodne banke v Slovenj Gradcu v upravljanje premoženje bivše hranilnice in posojilnice Slovenj Gradec. Nastal je poseben hranilno-kreditni odsek kmetijske zadruge. To je trajalo do leta 1970, ko je bila ustanovljena združena koroška zadrugna hranilnica in posojilnica, s sedežem pri kmetijski zadrugi Slovenj Gradec. Od leta 1980 pa deluje kot samostojna koroška zadrugna hranilno kreditna služba v okviru koroške kmetijske zadruge Slovenj Gradec. Duša te službe je bil in je od vsega začetka naš Slavko. Nekaj let je bil njen v. d. vodja. Leta 1981 ob 10-letnici njenega, za naše kmetijstvo nadvse pomembnega obstoja, pa je bil zaslužno imenovan za njenega poslovodnega organa.

Našega Slavkota, ki sploh ne kaže let, ki jih je preživel, poznamo sodelavci kot človeka, vedno nasmejanega in dobre volje. Četudi ga včasih kaj jezi, tega zlepa ne pokaže. Njegove sodelavke ga obožujejo, radi ga imajo, saj je njegov odnos v službi vedno človeški. Kot vodja pa dosledno skrbi za kar najboljše in pristne medčloveške odnose. Zato tudi uspehi niso in ne morejo izostati.

Največja vrlina našega slavljenca je pa njegova neuničljiva dobra volja, njegov nasmejani obraz tudi v najhujših trenutkih. Prepričani smo, da ga je ta lastnost tudi obvarovala, da je vkljub težavam, ki jih je bil deležen v 60 letih svojega življenja, ostal tako zdrav in čvrst med nami.

Ob njegovi 60 letnici mu zato vsi, ki ga poznamo, vsi, ki z njim delamo, iskreno in iz srca čestitamo. Najbolj pa si želimo, da bi ostal še pri nas, tudi po 60 letih in nas še večkrat razveselil tako, kakor on zna, ko postavi »nogo na stol« in malo sključen potegne harmoniko. Tedaj vemo, da je zares dobre volje in da je zares v formi.

Še na mnoga zdrava leta!

Rok Gorenšek

Velika pridobitev naših kmečkih žena

Ne samo s prizadevanjem naših kmečkih žena za izboljšanje svoje socialne in ekonomske varnosti, pač pa tudi z velikim razumevanjem njihovih mož in sinov — zadrugnikov, so se združeni kmetje in delavci TZO »LEDINA« Slovenj Gradec z referendumom odločili za uresničevanje pravice do porodniškega dopusta za kmečke žene.

Ta pozitivna sprejeta odločitev pa pomeni, da bo lahko združena kmetica v mesecu aprilu že uveljavljala porodniški dopust in nadomestilo 6.110,00 din na mesec, oziroma do višine zajamčenega osebnega dohodka v SRS, ki ga z odredbo o višini minimalnih življenjskih stroškov določi zavod SRS za statistiko. Prispevek, ki ga bodo morali plačevati vsi združeni kmetje po sedanjí osnovi 6.110,00 din in prispevni stopnji 1,16, pa znaša letno 849,12 din.

JOŽE KREVIH, iur.

Mirko Grabner, inž. 50-letnik

Direktor naše TOZD MESNINA Dravograd se je rodil 30. marca 1932. leta v številni delavsko-najemniški družini v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Že zgodaj je Mirko spoznal dobre in slabe strani dveh poklicev, delavskega in kmečkega, zato pa jima je ostal zvest vse življenje. Njegov oče, leški rudar, je po propadu rudnika moral preživljati številno družino kot najemnik od Črne na Koroškem do Šmartnega pri Slovenj Gradcu. Gašper, Hrastnik, Štekl v Grajski vasi so bile postojanke na poti tja, kjer je še danes Mirko doma, tja kjer stoji sedaj nova lepa hiša, ki jo je zgradil tako kot večina zaposlenih v kmetijstvu šele v zadnjih letih.

Naš Mirko je v letih 1947-48 končal kmetijsko šolo v Šentjurju. Po šolanju se je zaposlil kot referent za živinorejo pri okrajnem ljudskem odboru v Slovenj Gradcu. V letih 1951—1953 je bil pri okrajni zvezi kmetijskih zadrug Dravograd referent za združne ekonomije. Leta 1959 ga najdemo na isti odgovornosti pri poslovni zvezi Dravograd. Ob delu je tedaj končal srednjo kmetijsko šolo. Leta 1961—1963 obiskuje in konča uspešno višjo agronomsko šolo, oddelek za živinorejo v Mariboru. 1973. leta se zaposli pri skupščini občine Dravograd kot referent za kmetijstvo, pozneje pa kot inšpektor. Nato postane direktor klavnice Otiški vrh v izgradnji in uspešno dokonča gradnjo. Eno leto je direktor kmetijske zadruge Dravograd. Leta 1976, ob nastanku koroške kmetijske zadruge, pa postane direktor njene TOZD MESNINA Dravograd, katerega še danes uspešno vodi in upravlja. V okviru TOZD MESNINA neposredno vodi gradnjo nove PREDELAVE MESA IN MESNIH IZDELKOV pri klavnici v Otiškem vrhu. To zahtevno delo bo po uspešni dovrstitvi, kar bo še v prvem polletju letošnjega leta, prav gotovo krona njegovega dosedanjega dela. Če se pesniško izrazim, bo to prav gotovo »labodji spev«, njegovo življenjsko delo, ki mu bo trajen spomenik.

Kot direktor TOZD MESNINA je tov. Grabner tudi pobudnik in organizator obnove domače koroške svinjereje. Njegovi računi jasno kažejo, koliko bi lahko pridobili, če bi prašiče za potrebe koroške klavnice sami zredili.

Tov. Grabner s svojo zagnanostjo in vitalnostjo ves čas dela tudi v družbeno-političnih organizacijah, predvsem v občini Dravograd. Aktivno dela tudi v krajevni skupnosti Sele-Vrhe, kjer stanuje in ki spada v občino Slovenj Gradec. V občini Dravograd je bil ves čas aktiven v občinski skupščini, tam je bil odbornik, v letih 1974 do 1978 pa podpredsednik občinske skupščine. Pozneje pa predsednik skupščine delegatov za zbor občin SRS.

Tovarišu Grabnerju so vrata za delo na občini Dravograd vedno odprta. Toda splošna želja kolektiva Koroške kmetijske zadruge in TOZD MESNINA je, da še ostane na tem mestu, kjer je sedaj. Kajti zahtevno delo izgradnje nove predelave in uvedba proizvodnega procesa v njej je naloga, ki zahteva celega, izkušenega, pa tudi pri ljudeh priljubljenega moža. To pa naš Grabner je in bo ostal!

Ob njegovem jubileju mu zato vsi, ki ga poznamo, spoštujemo in z njim bodisi službeno ali pa prijateljsko sodelujemo, iz srca iskreno čestitamo in mu ključemo še na mnoga, zdrava leta, dragi Mirko!

Rok Gorenšek

Varstvo pri delu — stanje boleznin v letu 1981

Bolezni in bolezni so v KKZ v letu 1981 porasle, sicer ne po teži pač pa po številu primerov, številu izgubljenih delovnih dni in zanje izplačanih zneskih.

	Izgubljeni dni	Znesek din
»LEDINA« Slov. Gradec	396	103.024,80
»MESNINA« Dravograd	634	168.415,60
»ODOR« Dravograd	181	59.910,85
»TRATA« Prevalje	733	225.345,95
Skupaj:	1944	556.697,20

Pri ca. 280 zaposlenih v celotni KKZ je to veliko in pomeni tudi velik finančni izdatek. Ker je teža bolezni oziroma značaj v večini primerov lažji, bi bilo morda prav in koristno razmisliti in v celotni KKZ uvesti stimulacijo za tiste, ki niso bili v bolniškem staležu. Tak način so že imeli pred nekaj leti v bivši KZ Prevalje, vsak ki ni bil v bolniški, je prejel ob koncu vsakega 3 mesečja 10 % na svoj osebni dohodek, če pa celo leto ni bil v bolniškem staležu, pa še 15 % ob koncu leta. To se je dobro obneslo, saj takrat izostankov za navadne prehlade in podobno skoraj ni bilo.

V ilustracijo lahko povem še to, da račun pokaže, da sta na primer »MESNINA« in »TRATA« izgubili v letu 1981 toliko delovnih dni in sredstev zaradi bolezni, da bi njuna kolektiva lahko vsak po 10 dni ostala doma.

Referent za VPD — KKZ
Rok Gorenšek

Eden izmed starih kmečkih običajev, ki pa danes vse bolj izumirajo in jih pogosto predstavljamo le še s sliko

Jubilanti dela v koroški kmetijski zadrugi

Čas beži in teče, leta vse prehitro minevajo. Tega se jasno niti ne zavedamo, ko se dan za dnem pri delu srečujemo s svojimi sodelavkami in sodelavci. Kar ne moremo prav verjeti, da je ta ali ona, ta ali oni izmed nas že dal temu svojemu podjetju, tej naši zadrugi ali naši družbi 10, 20, 30 in morda celo več let dela. Z delom pa seveda tudi toliko let svojega življenja. Zato na tem mestu vsem sodelavkam in sodelavcem, ki bodo letos dosegli katerega od teh delovnih jubilejev, najtopleje čestitamo in se vsakemu izmed njih zahvalimo z željo, da še naprej ostane trden in čvrst člen v verigi, ki sklepa naš zadrugi kolektiv.

Uredniški odbor

TI JUBILANTI SO:

30 let:

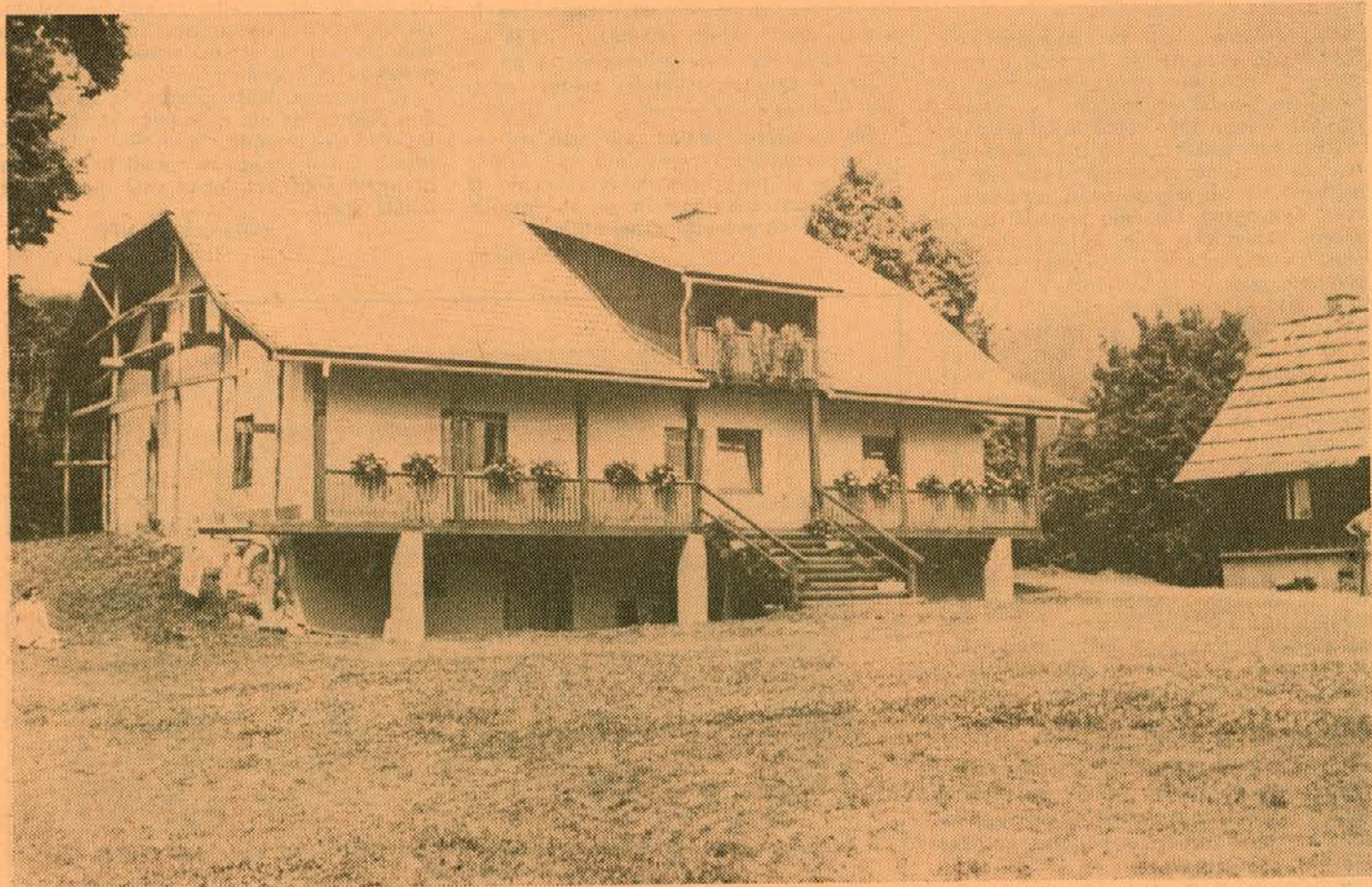
Jošt Martina — TZO »LEDINA«
Koletnik Jože — TZO »LEDINA«
Praper Štefan — TZO »TRATA«
Slemnik Slavko — DSSS
Vižintin ing. Martin — TZO »LEDINA«
Zorman Fanika — TZO »LEDINA«

20 let:

Krajnc Marija — TZO »LEDINA«
Lauko Janko — TZO »LEDINA«
Pajnik Marija — TOZD »MESNINA«
Perše Slavka — TZO »LEDINA«
Repas Jože — DSSS
Sonjak Ivan — TZO »ODOR«

10 let:

Antolin Anica — TOZD »MESNINA«
Bošnik Nada — TZO »LEDINA«
Drajzinger Irena — TOZD »MESNINA«
Levovnik Ana — DSSS
Novak Štefan — TZO »ODOR«
Potočnik Petra — TZO »ODOR«
Pajnik Alojz — TOZD »MESNINA«
Temnikar Jože — TOZD »MESNINA«
Temnikar Fanika — TZO »LEDINA«
Triplat Angela — TZO »LEDINA«
Urek Štefka — TOZD »MESNINA«
Zavratnik Alojz — TZO »TRATA«
Zorman Marjan — TZO »LEDINA«

»Koroška« Jamnica — preureditev hiše za kmečki turizem

VARSTVO PRI DELU ZA PANOGO LESNE INDUSTRIJE V LETU 1981

Služba varstva pri delu je v tem obdobju poleg raznih organizacijskih in z zakonom predpisanih administrativnih nalog delala predvsem na kreativnem delu pri urejevanju delovnih pogojev, študiju škodljivosti, ki jih je ugotavljala z analizo nezdod.

Pregledna tabela »Analiza nezdod« nam nazorno pokaže, da se stopnja varstva bistveno ne izboljšuje, in to predvsem iz razloga, ker služba sedaj dokaj zadovoljivo pokriva le vsakodnevne potrebe, ob občasni dopolnilni nalogah pa ne zmora zadovoljivo vseh obveznosti.

Ravno v tem letu je bilo prisotno v veliki meri kreativno delo v zvezi z novim tehnološkim postopkom v TSP Radlje. Ta vrsta dela pa ne terja samo odgovarjajočih kadrov, pač pa tudi čas, saj do ugodnih rezultatov ni možno priti kar čez noč, zato tudi rezultati niso idealni. Iz izkušenj na tem področju vemo, da take naloge terjajo krepko službo varstva pri delu. Mnenja smo, da bo začrtana organizacija SVD na tem področju lahko precej uspešna.

Z analizo nezdod v tem letu smo tudi ugotovili, da se iz leta v leto večja število nesreč na delo in z dela, ki so posledica lokacijske razdrobljenosti, na

kar pa SVD ne more bistveno vplivati. V tem letu je bila na poti z dela celo ena smrtna in ena težka poškodba. Prav tako to leto ni bilo najbolj ugodno pri nezdodah na delu, saj je bila v DSSP smrtna poškodba, do katere pa je prišlo zaradi nepredvidenih dogodkov pri adaptaciji zgradbe TOZD Blagovni promet.

Na splošno pa se je resnost nezdod znižala za 8%, medtem ko se pogostnost nezdod glede na povečano število zaposlenih ni povečala.

Najpogostejši vzroki, ki povzročajo nezdode, so neuporaba osebnih varovalnih sredstev ali nepravilna uporaba le-teh, nepravilen način dela na delovnih napravah in pripravah, malomarni odnos do dela, nepoznavanje delovnih pogojev.

Največ nezdod se je pripetilo v mesecu februarju, kar 26, ki so bile predvsem posledica neugodnih zimskih razmer. Najneugodnejši dan v tednu pa je sredi z 42 nezdodami.

Najpogostnejše so poškodbe prstov rok, kar je posebej značilno za TOZD s finalno proizvodnjo, medtem ko je v primarni proizvodnji največ poškodb nog (stegnenica, koleno, golenica, stopalo).

Tudi v tem letu smo nadaljevali s preventivnim delom v zvezi z izobraževanjem iz VD ter je uspešno opravilo preizkus znanja 289 proizvodnih delavcev.

Zdravstveno varstvo delavcev po izjavi zdravstvene službe ni zadovoljivo, saj se povečuje število obolenj sluha in število obolenj, ki so posledica težkega fizičnega dela, zato bo potrebno poseči po tehnoloških rešitvah za odpravo vzrokov.

Škodljivosti, ki se pojavljajo v zvezi s tehnološkim postopkom, bomo z okrepitevijo službe lahko v večji meri izločevali.

Varstvo pred požari se je tudi že začelo programsko urejati, zato tu pričakujemo boljše rezultate, predvsem v preventivni varnosti.

Če bomo smatrali varstvo kot celoto, kot nepogrešljiv pogoj tudi za visoko produktivnost, se bomo morali za zmanjšanje nezdod in obolenj truditi vsi zaposleni, s tem da bomo vsak na svojem področju dela vedeli, kako in s čim se zagotavlja z zakoni predpisana stopnja varnosti.

Jurjec Franja, inž.

ANALIZA NEZGOD V LESNI INDUSTRIJI OD 1. 1. 1981 DO 31. 12. 1981

TOZD	Število nezdod						Število izgubljenih dni					
	povpr. število zaposl.	na delu	na poti	skupaj	na delu	na poti	skupaj	na 1 nezdodo	na 1 zaposlene	% nezdod	% nezdod v l. 1980	indeks 80:81
Zaga Mislinja	52	7	—	7	50	—	50	7,14	0,96	13,46	9,2	146
Zaga Otiški vrh	70	10	—	10	255	—	255	25,5	3,64	14,28	4,6	310
Zaga Mušenik	45	1	—	1	34	—	34	34	0,75	2,22	8,5	26
Zaga Vuhred	80	9	1	10	73	19	97	9,7	0,97	12,5	5,1	245
TIP Otiški vrh	230	23	3	27	409	78	487	18,03	1,77	11,73	5,6	209
TP Pameče	352	35	4	39	418	127	545	13,97	1,18	11,07	9,4	117
TP Prevalje	219	17	2	19	200	27	227	11,94	0,91	8,67	10,3	84
TSP Radlje	168	13	4	17	299	18	317	18,64	1,77	10,11	7,6	133
TO Podvelka	168	15	10	25	104	127	231	9,24	0,61	14,88	8,6	173
Nova oprema	294	31	5	26	193	59	252	9,69	0,65	8,84	—	—
Blagovni promet	139	1	1	2	28	9	37	18,5	0,20	1,43	0,8	178
DSSP + Interna banka	231	2	—	2	43	—	43	21,5	0,18	0,86	—	—
Skupaj	2048	155	30	185	2111	464	2575	16,48	1,13	9,16	6,97	131
Skupaj 1980	1513	92	10	102	1595	220	1815	17,8	1,20	6,7	10,4	64
Indeks 1981	135	168	300	181	132	210	141	92	94	136	67	204

VARNOST PRI DELU V LETU 1981 ZA PANOGO GOZDARSTVA

Iz analize nesreč za leto 1981 je razvidno, da se je pripetilo 87 nesreč, od tega 81 na delu in 6 na poti na delo ali iz dela. Največ nesreč se je pripetilo v TOZD gozdarstva, in sicer 51 ali 58,6%, v TOK gozdarstva 6 nesreč ali 6,9% in v ostalih TOZD 30 nesreč ali 34,5% od skupnega števila nesreč.

V prihodnje bo potrebno več pozornosti posvetiti TOZD gozdarstva, odpraviti

bo potrebno najpogostejše vzroke nastanka nesreč, da se bo število le-teh zmanjšalo. Največ nesreč je še vedno pri sečnji in spravi lesa, najpogostejši vzrok za nastanek nesreče pa je nepazljivost in neuporaba predpisanih osebnih varovalnih sredstev.

Iz tabele številka 2 je razvidno, da se je zmanjšalo število nesreč od leta 1972, ko je bilo 146 nesreč, na 87 nesreč v le-

tu 1981. Padla je tudi resnost in pogostnost nesreč.

Zmanjšala se je poklicna bolezen vazonetroza in novih obolenj skoraj ne zasledimo, povečalo pa se je število primerov poklicne naglušnosti. Delavci premalo uporabljajo zaščitna sredstva proti ropotu motorne žage, čeprav imajo teh sredstev dovolj.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Problematika letovanja

V mesecu aprilu poteče mandat komisiji za rekreacijo in počitniške domove. V zvezi s tem bi vas rada seznanila, kaj smo storili v tem dvoletnem obdobju za lepše letovanje na jadranski obali.

1. Od prejšnje komisije smo prevzeli popravilo hišic in ga tudi izvedli. Hišice v Selcah so popravili naslednji TOZD:

- gozdarstvo Črna
- žaga Otiški vrh
- TSP Radlje — žaga Vuhred
- CLS Otiški vrh — TP Prevalje.

V zvezi s popravilom hišic smo sprejeli sklep, da imajo TOZD, ki so popra-

vili hišice, prednost pri koriščenju kapacitet v Selcah pred ostalimi TOZD za dobo petih let.

2. Prav tako smo od prejšnje komisije prevzeli in obravnavali predlog oziroma ponudbo o nakupu hiše v Filip Jakovu. Omenjena hiša je bila soliden stanovanjski objekt z dvema etažama. Stanovanjske površine je bilo 354 m², ves objekt pa bi stal ca. 4.000.000 din brez prometnega davka. Ponudbo smo poslali vsem TOZD v obravnavo, na naslednji seji pa smo ugotovili, da se vsi TOZD ne zanimajo za nakup, zaradi tega nakup ni bil realiziran.

3. Na 3. seji komisije za rekreacijo in počitniške domove smo se odločili, da prestavimo prikolice iz Novi grada na otok Krk v mesto Punat. Za otok Krk smo se odločili na podlagi ankete med delavci.

4. Predsednik KPO pa nas je seznanil z možnostjo najema petih do desetih garsonier v Plavi Laguni v Poreču, seveda, če bo cena za nas primerna. Prav tako nas je informiral, da bodo začeli v Daili graditi nov kompleks garsonier ter, da bi lahko najeli kredit za gradnjo. Naknadno pa smo bili informirani, da je v Poreču cena previsoka, za Dailo pa nimamo pogojev.

5. Na 4. seji smo ugotovili, da se zaradi slabšanja standarda vedno več delavcev prijavlja v prikolice, zaradi tega smo imeli velike težave pri razporejanju delavcev, ki so želeli letovati v prikolicah. Več kot polovica delavcev je izpadlo iz razporeda, saj smo upoštevali samo štiri- in petčlanske družine. Zadali smo si nalogo, da bomo nabavili vsaj pet novih prikolic in jih v naslednji sezoni že postavili v kamp. Vsem osnovnim organizacijam sindikata TOZD in DSSP smo poslali dopis o nakupu prikolic, prospekte ter cene prikolic, toda odziv je bil zelo slab. Od 24 TOZD smo dobili odgovore v željenem roku le od 11 TOZD, pa še ti niso bili vsi pozitivni, zaradi tega smo na peti seji ponovno razpravljali o nakupu prikolic in sprejeli naslednje sklepe:

- vsi TOZD morajo obravnavati dopis o nakupu prikolic ter v najkrajšem času odgovoriti,
- člani vztrajajo, da se sredstva združijo in se nabavijo skupne prikolice,
- sredstva za prikolice bi zbrali z 10% združevanjem od regresa,
- vsi TOZD in DSSP morajo sklopiti na zborih delavcev o 10% združitvi sredstev od regresa, izplačanega v letu 1981, ki je predviden za rekreacijo,
- nabavijo naj se štiri prikolice, in sicer dve veliki in dve mali,
- interna banka naj skuša poiskati dodatna sredstva za nabavo prikolic,
- Rogina Ivo uredi vse potrebno v zvezi z nabavo prikolic,
- delegati vztrajajo, da se prikolice nabavijo iz skupnih sredstev ter da bo delavce razporejala v prikolice referentka za družbeni standard po pravilniku, ki bo naslednjo sezono sprejet,
- iz združenih sredstev za počitniške domove bi nabavili pet hladilnikov in en šotor.

Od vseh naštetih sklepov so bili realizirani le trije, in sicer prvi sklep delno, osmi in deveti sklep pa v celoti.

6. Na šesti seji pa smo ugotovili, da lahko tudi sami prispevamo del sredstev z enodnevnim prostovoljnim delom vseh zaposlenih v LESNI. Vsem OOS TOZD in DSSP smo ponovno poslali dopis ter jih prosili naj odgovorijo ali so pripravljeni delati ali ne. Tov. Šavčeva se je obvezala, da bo na gozdarskem in lesarskem kolegiju sprožila akcijo o nabavi prikolic oziroma kontejnerjev. Prav tako smo na šesti seji obravnavali pripombe o uporabi počitniških kapacitet ter jih s pomočjo pravilnika uskladili in predlagali centralnemu delavskemu svetu pravilnik v potrditev.

Na sedmi seji komisije smo prišli do zaključka, da so na dopis o enodnevnem

(Nadaljevanje s 13. strani)

V naslednji tabeli so prikazane nesreče pri delu za 10-letno obdobje, in sicer od leta 1972 do 1981 za gozdarstvo

Tabela št. 2

Leto	Število nesreč	Število zaposlenih	Število izgubljenih dni	Resnost nesreč	Pogostnost nesreč
1972	146	815	2799	19,2	17,9
1973	122	886	2433	19,9	14,6
1974	122	821	2390	19,6	13,3
1975	115	942	2043	17,8	12,2
1976	107	964	2062	19,3	11,1
1977	98	1004	1460	14,8	9,8
1978	96	1038	1250	13,0	9,3
1979	94	974	1101	11,7	9,7
1980	73	961	997	13,6	7,6
1981	87	959	1412	16,2	9,1

V 10 letih se je pripetilo 1061 nesreč pri delu ali 106 nesreč na leto. Poprečna resnost (število izgubljenih dni za eno nesrečo) je 11,4 dni. Poprečna pogostnost je 16,9%.

VARSTVO PRI DELU V LETU 1981 ZA PANOGO GOZDARSTVA

Analiza nesreč pri delu za leto 1981 je prikazana v naslednji tabeli:

Tabela št. 1

TOZD, TOK	Število zaposl.	Število nesreč		Skupaj	Število izgubljenih dni	Resnost	Pogostnost
		na delu	na poti				
Gozdarstvo Črna	152	22	1	23	454	19,4	15,1
Gozdarstvo Radlje	158	18	1	19	238	12,5	12,0
Gozdarstvo Sl. Gradec	44	4	—	4	75	18,7	9,1
Gozdarstvo Mislinja	54	5	—	5	268	53,6	9,3
TOK Ravne	36	2	—	2	27	13,5	5,5
TOK Dravograd	19	1	—	1	22	22,0	5,3
TOK Radlje	38	3	—	3	17	5,7	7,9
TOK Sl. Gradec	40	—	—	—	—	—	—
TOZD gradnje	85	8	—	8	91	11,4	9,4
TOZD transport							
in servisi	149	16	1	17	174	10,3	11,4
TOZD CLS Otiški vrh	43	2	1	3	30	10,0	6,9
TOZD turizem	26	—	—	—	—	—	—
1/2 DSSP	155	—	2	2	16	8,0	1,7
Skupaj	959	81	6	87	1412	16,2	9,1

prostovoljnem delu odgovorili le trije TOZD in DSSP, zaradi tega smo sprejeli sklep, da omenjeni dopis obravnava centralni delavski svet ter odloči ali bomo delali ali ne, prav tako smo sprejeli sklep, da naj pravna služba takoj sestavi in sprejme samoupravni sporazum o 10% združevanju sredstev od regresa.

7. Na osmi seji pa je bil prisoten tudi predsednik KPO ter se zavezal, da bo naredil vse, kar je v njegovih močeh, da bomo nabavili nekaj kontejnerjev in jih postavili v Lanterno pri Poreču že v tej sezoni.

Med vsem tem pogajanjem ali bomo povečali kapacitete ali ne pa smo še dobili obvestilo, da preneha s poslovanjem počitniška skupnost ZZB NOV Pohorje v

Valovinah pri Puli zaradi poteka pogodbe in pogojev, ki so za nas nesprejemljivi. Prav tako so nas obvestili iz Selce, da bodo v letu 1983 razredčili hišice, ki so postavljene tako, da otežkočajo hiter umik stanovalcem v primeru požara in tiste, ki so dotrajane. Iz tega sledi, da bodo po vsej verjetnosti v naslednjem letu podrli tudi tri naše hišice.

Tako bi ob koncu ugotovila, da so se kljub velikim prizadevanjem, kapacitete za sezono 1982 zmanjšale za šest hišic v Puli in ne povečale za pet prikolic, kot je bilo predvideno in bo zaradi prenehanja poslovanja počitniške skupnosti v Puli letos letovalo 44 družin manj kot v lanski sezoni.

Sprašujem se, kdo je odgovoren za

takšno stanje. Po vsej verjetnosti smo krivi mi vsi, ker se med letom obnašamo preveč pasivno do problematike letovanja.

Veliki problemi pa pričnejo nastajati takrat, ko se pričnemo pripravljati za dopust. Vsi bi želeli letovati po čim nižji ceni ter čim lepše preživeti dopust, kar pa je ob nastali situaciji nemogoče.

Želela bi, da tudi ostali delavci, zaposleni v DO LESNE, in ne samo člani komisije in mi, ki delamo na tem, malo razmislimo o problematiki, ki sem jo navedla ter vsaj z enodnevnim prostovoljnim delom prispevate za svoj lepši dopust v naslednjih letih.

Danica Petek

Razpis za letovanje

Člani kolektiva LESNE imajo v letošnjem letu možnost letovati v naslednjih krajih ob Jadranski obali:

- počitniški dom v Filip Jakovu
- hotel Bernardin v Portorožu
 - a) celotna oskrba
 - b) soba pri zasebniku, hrana v hotelu Bernardin
- kamp naselje Selce
- kamp prikolic v Punatu na otoku Krku in v gorskem turističnem centru na Kopah.

Izmenje bodo 10-dnevne, in sicer v času:

- od 10. 6. do 20. 6.
- od 20. 6. do 30. 6.
- od 30. 6. do 10. 7.
- od 10. 7. do 20. 7.
- od 20. 7. do 30. 7.
- od 30. 7. do 9. 8.
- od 9. 8. do 19. 8.
- od 19. 8. do 29. 8.
- od 29. 8. do 8. 9.
- od 8. 9. do 18. 9.

Cene

Delavci DO LESNE smo se odločili za regresirane cene, in sicer:

	Filip Jakov	Portorož		Selce
		soba pri zasebn.	Bernardin	
člani kolektiva	350	270	360	220
otroci od 2—10 let	170	170	170	130
zaposlen zakonec	400	360	420	300
otroci tujih				
od 2—7 let	250	250	300	250
tujci nad 7 let	510	510	540	330

Cena uporabe prikolic na dan znaša 300 din za člane kolektiva in kooperante, ne glede na število članov in dni, za tuje družine pa 370 din. Koristniki kamp prikolic plačajo še 50,00 din kot povprečno ceno za uporabo plina.

Hrana v Filip Jakovu za goste brez napotnice:

	polovična porcija	cela porcija
— zajtrk	25,00	35,00
— kosilo	80,00	130,00
— večerja	55,00	85,00
skupaj	160,00	250,00

Delavci LESNE, ki niso abonirani v počitniškem domu:

	polovična porcija	cela porcija
— zajtrk	25,00	30,00
— kosilo	60,00	80,00
— večerja	45,00	60,00
skupaj	130,00	170,00

Pravico do letovanja po ceni, ki je določena za člane kolektiva, imajo tudi nezaposleni zakonci članov kolektiva, njihovi nepreskrbljeni otroci nad 10 let, upokojeanci in njihovi nezaposleni zakonci, zakonci ponesrečenih pri delu in njihovi nepreskrbljeni otroci ter kmetje kooperanti.

Po tej ceni lahko upravičenci letujejo največ 10 dni, najmanj pa 5 dni (koriščena vsaj 5 dni skupaj).

V času letovanja od 10. 6. do 20. 6. 1982 in od 8. 9. dalje se priznava 30% popust, od 20. 6. do 30. 6. in od 29. 8. do 8. 9. pa 20% popust.

Popust velja za počitniški dom v Filip Jakovu, za Portorož, sobe pri zasebniku, hrano v hotelu Bernardin in kamp prikolicah. **Popust ne velja za izlete.**

Glavna sezona traja od 30. 6. do 29. 8. 1982.

Turistična taksa je vračunana v penzionih za Selce ter kamp prikolic, ostali koristniki plačajo turistično takso posebej.

Prednost pri letovanju v glavni sezoni imajo koristniki:

- a) ki še niso oziroma so čimmanjkrat letovali v počitniških kapacitetah LESNE,
- b) ki imajo čim daljšo delovno dobo pri LESNI,
- c) ki imajo večje število nepreskrbljenih družinskih članov,
- č) ki imajo večje število šoloobveznih otrok,
- d) ki imajo zaposlenega zakonca v LESNI,
- e) ki imajo lastnost matere (očeta) samohranilke (samohranitelja),
- f) ki koristijo kolektivni dopust.

Letovanje lahko odjavite najkasneje do 1. 6. v tekočem letu. Odjava letovanja po 1. 6. je opravičena le v primeru bolezni, hujših poškodb, smrti in službenih zahtev, za kar bo potrebno predložiti potrdilo.

V primeru kasnejšega nastopa letovanja ali predčasnega odhoda domov se zaračuna polna cena.

Napotnica ni prenosljiva! Če bi koristnik izročil napotnico osebi, ki nima pravice do ugodnosti, je s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti.

Pri prejemu napotnice za letovanje je potrebno obvezno poravnati ves znesek.

Vse pravilno izpolnjene prijavnice naj pošljejo tajnice TOZD, TOK in sektorjev referentu za družbeni standard do 15. 4. 1982.

Referent za družbeni standard
Danica Petek

TEKMOVANJA IN POČITNICE

V preteklem letu je v Lesni ponovno oživila športna rekreacija. Izvedena so bila razna tekmovanja, sicer z manjšimi spodrslijaji, pa vendarle uspešno. To so ugotovitve športnih referentov na zadnji seji, kjer smo sestavili plan tekem za letošnje leto. Poleg standardnih bomo letos izvedli še dve, to je tek na smučeh in tekmovanje v krosu. Povedati število tekmovanj ni težko, težje pa je bilo z zadolžitvami za posamezno izvedbo le-teh, ko pa se nas je od 24 športnih referentov zbralo manj, kot pa je tekmovalnih panog. Ta neodgovornost posameznikov, ki so v svojih sredinah sicer sprejeli funkcije rekreatorjev, je kar nerazumljiva, saj s svojim neresnim delom zavirajo to vrsto kulture v združeni organizaciji. Organizirani, ki imenujejo posamezne referente, morajo izbirati le-teh v bodoče posvetiti več pozornosti, saj od nezainteresiranega člana ne more biti haska. Kot primer naj navedem dejstvo, da je neka TOZD imenovala svojega sodelavca v uredniški odbor VIHARNIKA, vendar pa ga ostali člani tega odbora v vsej mandatni dobi niso utegnili spoznati, ker se nobene seje ni udeležil, pa čeprav se vršijo le-te pred vsako izdajo glasnika.

Pa ostanimo pri športu. Že uvodoma sem dejal, da smo planirane naloge za lansko leto izvršili. Zataknilo se je le pri šahu in kegljanju. Obakrat zato, ker poverjenika za tekmo svojih nalog nista dosledno izpolnila. Zaradi tega spodrslijaja pri šahu se nismo udeležili delavske šahovske »olimpiade« v Puli, zaradi neobjavljenih oziroma nezbranih rezultatov pri kegljanju, pa nismo podelili pokala za ekipno zmago najboljši TOZD v LESNI. Delno sem kriv tudi sam kot začasni predsednik te športne komisije, ki pa nisem športnik, nimam dovolj izkušenj na tem področju. Sklicati sejo športnih referentov in podpisovati račune za posamezne tekme pa je vsekakor premalo, kaj več pa skoraj nisem storil. Morda je bila napaka tudi v tem, da sem preveč zaupal posameznikom, ki svojih nalog niso tako opravili, kot je kazala njih izkušnost ali začetna zagnanost. Upajmo, da bo letos vse v redu, vsaj po prvih tekmah sodeč bo tako, saj so bile organizirane v splošno zadovoljstvo vseh sodelujočih. Sredstva za tekmovalno rekreacijo so zbrana največ po zaslugi sodelavcev na planskem in finančnem sektorju, za kar zaslužijo vso priznanje, škoda le, da niso tako uspešni tudi pri drugi vrsti rekreacije, to pa pri počitniški.

Kot povsod, so tudi tu težave s sklepčnostjo članov komisije, saj se je do vsakega predloga ali sklepa težko dokopati. Že lani smo sestavili osnutek pravilnika o letovanju, ki je šel v obravnavo po običajni pravni poti na vse TOZD in je sedaj predložen v potrditev centralnemu DS LESNE, pa bi bil na zadnji seji naše komisije skoraj ovržen iz razlogov, ki so sicer tehtni, vendar pa malce pozni, ker niso bili podani takrat, ko je bil za to čas. Temu

bi se lahko ognili, če bi posamezni člani komisije z njo bolj sodelovali, tako pa je njihov odnos na ravni odnosov LESNE do rekreacije in počitniških domov skrajno neresen.

Lansko leto, še v polnem razmahu počitniške sezone, smo pričeli z akcijo zbiranja sredstev za nakup bivalnih prikolic zato, ker smo ugotovili veliko zanimanje za letovanje predvsem v prikolicah. Pohiteli smo zato, ker so dobavni roki za nakup prikolic dolgi, želeli pa smo še letos ustreči čim večjemu številu dopustnikov. Na lanskolletno pobudo ni bilo odziva, saj je od 24 TOZD pozitivno ali pa sploh odgovorilo le 11, pa še od teh nekaj s pridržki, kot so: »Če dajo vsi, damo tudi mi«, kar pa v LESNI pomeni: »Ne damo«, ker vse TOZD takšnih sredstev nikoli nimajo.

Zadnje leto se niso zbirala sredstva od regresa v namen počitniške rekreacije in ostali smo tako rekoč brez denarja, zadnja dva stara milijona pa bomo morali nakaziti kampu v Selce (kjer imamo počitniške hišice) za izboljšanje požarne varnosti, grozi pa nam tudi odstranitev katere od hišic zaradi prenatrpanosti in da bo vrag še bolj črn, kot je, smo za nameček izgubili še počitniške zmogljivosti v Puli, ker ne moremo zadovoljiti zahtev novega gospodarja v tamkajšnjem kampu. Tako komisiji ni ostalo drugega, kot da uporabi tisti dobro preizkušen, pa ne preveč popularen način samopomoči. Na pobudo člana naše komisije smo se odločili predlagati vsem zaposlenim v LESNI, da prispevamo enodnevni zaslužek v namen počitniške rekreacije. Delo bi organizirali na prosti soboto in s tem bi lahko prispevali svoj delež tudi delavci tistih TOZD, ki sicer zaradi svojega gospodarskega položaja tega ne zmorejo. S tako zbranim denarjem bi lahko takoj kupili vsaj 3 prikolic in s tem za letos nadomestili izpad iz kampa ZB v Puli.

V zvezi nabave bivalnih kontejnerjev tečejo tudi druge akcije, vendar za sedaj še brez posebnih izgledov. Kot lanska, je tudi letošnja akcija naletela na gluha ušesa pri večini TOZD, saj smo prejeli le pet odgovorov. Najbolj kratek je bil odgovor TOZD žage iz Mislinje, ki pravi, da se s predlogom komisije ne strinjajo, ravno tam pa v lanskem letu ni bilo škoda časa, ne ostrih besed na račun razporeditve letovanj. Njihov sodelavec namreč ni bil razporejen v željeni kraj in ne v željenem roku, ker za to leto ni imel pogojev. Na seje komisije vabimo tudi druge sodelavce, ki lahko odločno vplivajo na izboljšanje razmer v naši rekreaciji, toda odziv je skromen, saj se včasih od 5 vabljenih, pojavi le eden. Zadnje seje se je udeležil predsednik KPO LESNE ter nas s svojo prisotnostjo in danimi zagotovili vsaj malo ohrabil.

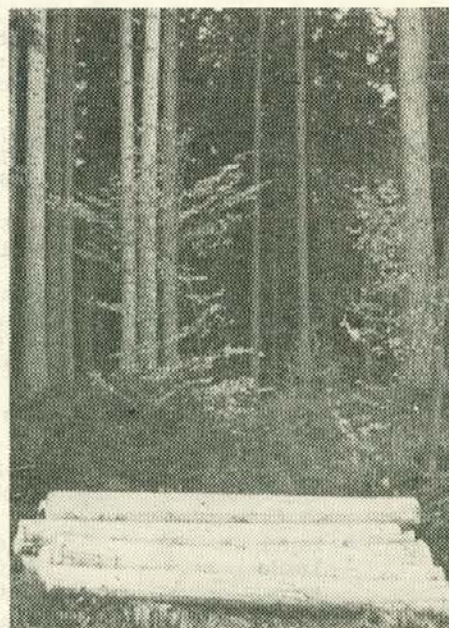
Nerazumljivo je obnašanje samoupravnih organov na posameznih TOZD

LESNE do tega skupnega problema, saj na predloge komisije niti ne odgovorijo. Kot da je ta komisija sama sebi namen, pa vendarle delujemo kot enakopraven ud za povezovanje počitniške dejavnosti med TOZD LESNE ter vseh zaposlenih, mar ne? Vsaj odgovor si zaslužimo, tako pa niti ne zvemo, ali je naša pobuda sploh prišla do tistih, ki naj bi o teh zadevah resnično odločali, po zunanjih reakcijah med delavci sodeč, je to vprašanje upravičeno.

Tudi člani komisije se vedno ne strinjajo z načinom iskanja sredstev za izboljšanje razmer, toda če so vse možnosti izčrpane, pač iščemo druge vire pomoči. Kako lahko bi bilo predsedniku na takšni komisiji seznaniti vse prisotne o izidih nekega predloga, pa čeprav bi bil ta negativen, ker bi vsaj vedeli, da so o tem seznanjeni vsi in je odločitev zato enotna. Tako bi komisija vsaj vedela, da nekaj dela, pa čeprav je to delo jalovo, tako pa še tega ne vemo. Gotovo je le nekaj, in to je, da bo ob letošnjih razporeditvah zopet dovolj hude krvi, nepotrebnih telefonskih razprav, pa pametnih predlogov in ne vem česa še. Vsemu temu smo se hoteli izogniti, zato smo zastavili akcijo o povečanju zmogljivosti že lani, sredi sezone, ko je bilo mogoče za 100 starih milijonov kupiti več kot 5 prikolic, dobili smo pa od pričakovanih 24 le 11 odgovorov.

Tu je nanizanih nekaj problemov, s katerimi se ubada komisija za počitniške domove in rekreacijo. Morda pa je čas, da vsi zaposleni v LESNI razmislimo, ali ne gre iskati vzrokov za tako stanje tudi pri nas samih, saj smo do teh problemov dovezni le tedaj, ko smatramo, da se nam godi krivica, namesto, da bi o tem razmišljali tudi tedaj in tam, kjer lahko kaj odločilnega storimo v ta namen!

Marjan Čuješ

Pripravljeni za odvoz

ODNOS DELOVNEGA OKOLJA DO ALKOHOLIKOV IN ALKOHOLIZMA

Sistem dosedanjih ukrepov za zmanjševanje problematike alkoholizma v TOZD je v večini primerov v preveliki odvisnosti od nekaterih posameznikov oziroma od socialne službe, kadrovske službe ali pa od splošnega sektorja, bolje rečeno, od ljudi, ki so v bistvu sinonim za te službe. Opaža pa se tudi, da je tendenca večine temeljnih organizacij združenega dela, da bi odgovornost za problematiko alkoholizma zreducirali na posamezne strokovne delavce, ne da bi sam TOZD aktivno sodeloval pri zmanjševanju problematike alkoholizma. Taka tendenca je toliko bolj očitna v vseh tistih TOZD, kjer se akumulira večina znakov oziroma dejstev, ki kažejo na večji obseg problematike, ki ima svoj vzrok v alkoholizmu.

Problematika alkoholizma bi se morala začeti obravnavati tudi na samoupravnih organih, kjer bi se moralo doseči, da začnemo obravnavati problematiko alkoholizma v celoti in, da bi se tako začeli v to vključevati vsi delavci, da bi TOZD in DSSP spoznali svojo vlogo v preventivnem smislu in v procesu zdravljenja alkoholika.

Zaradi splošne strpnosti do alkoholizma, kot pojava, so reakcije nanj zelo blage in velikokrat ne presežejo nivoja obreko vanja ter norčevanja na račun posameznih delavcev, pri katerih se ta problematika pojavlja. Začetnih alkoholikov okrog sebe sploh ne opazimo, niti jih ne smatramo za bolnike. Ko pa se alkoholik zaradi svoje razvade zaplete v konflikte z okoljem ter začne psihično, telesno in socialno očitno propadati, ga ocenjujemo z moralnimi kriteriji in zahtevami po regresivnih ukrepih. Vse do teh konfliktov pa se alkoholizem sodelavca prekriva tako, da mu namesto neopravičenih izostankov njegovi predpostavljeni pišejo dopust, prav tako ni nobene prijave zoper nedisciplino in malomaren odnos do dela, dopušča se, da ne popolnoma trezen delavec ostane na delu, zgodi pa se tudi, da zdravnik delavcu, ki je bil nekaj dni pijan in ni prišel na delo, piše bolniški dopust za nazaj, ker mu ta navaja, da je imel temperaturo, prehlad ipd. Na koncu postane tak delavec problem »socialne službe« in ne TOZD, v katerem je zaposlen. TOZD običajno le v nekaterih primerih zahtevajo zdravljenje alkoholika. Največkrat pa so le za premestitev delavca, invalidsko upokožitev in ponekod celo za prenehanje delovnega razmerja.

Jasno nam mora biti, da se alkoholik sam ne gre zdraviti, ampak ga v zdravljenje usmeri njegovo okolje. Usmeri ga tem prej, čim bolj zdravo je, to pomeni, kakšen odnos ima okolje do pitja, opijanja, reda ipd. Človekovo okolje je tisto, ki prvo odkrije pojave zasvojenosti. Zato je tudi njegova dolžnost, da na te negativne pojave reagira. Dokler delavec — alkoholik ne bo doživel nobenega pritiska od odgovornih delavcev, tudi sam ne bo uvidel, da mora zoper zasvojenost kaj ukreniti. Zato akcije boja proti alkoholizmu ne smejo temeljiti na načelnih izhodiščih, ampak morajo segati do delavca, ki prekomerno pije in tistega, ki bi se moral v razreševanje tega problema aktivno vključiti. Gre za znižanje tolerance do alkoholizma in za zvečanje osveščenosti delovnih ljudi in občanov glede problematike alkoholizma in za postopno ustvarjanje teh kriterijev, ki naj kažejo, da nastopa v njihovem življenjskem okolju alkoholizem kot objektivno dejstvo in da je stvar oziroma problem vsakega posameznika in da je vsakdo dolžan sodelovati pri ustvarjanju ustreznega vzdušja, ki bi omogočilo izpeljavo konkretnih akcij boja proti alkoholizmu.

Zdravljenje alkoholikov

Akoholik je človek, ki mu je pitje alkohola osnovna motivacija in najvažnejša življenjska potreba. Zaradi pitja tak človek zanemari delo, družino in ostale obveznosti. Znanstvene ugotovitve o alkoholizmu kot bolezni so v zadnjem času vplivale tudi na zdravljenje alkoholikov. Še pred nedavnim so alkoholike namočali v psihiatrične bolnice z namenom, da ne pijejo in ne motijo okolice. Danes se alkoholik zdravi v različnih ustanovah, kar je odvisno od stopnje zasvojenosti.

Dolgotrajen razvoj alkoholizma povzroča hude in težko odstranljive deformacije v človekovi osebnosti. Te spremembe je možno zdraviti le v skupinskem zdravljenju na osnovi psiho- in socio-terapije. V zdravljenje se vključujejo vsa področja bolnikovega življenja: v prvi vrsti družina in delovna organizacija, ki jih je treba za sodelovanje motivirati.

Zdravljenje obsega tri osnovne obravnave:

1. uvodne razgovore, v katerih se ugotovi ali je alkoholik dovzeten za zdravljenje,
2. kompleksno, socialno psihiatrično obravnavo v terapevtski skupini v bolnici oziroma ambulantno v psihohigijski posvetovalnici,
3. večkratno (trajno) zdravljenje v klubu zdravljenih alkoholikov.

Terapija mora doseči spoznanje odvisnosti in posledic alkoholizma, spoznanje realnih možnosti za vrnitev v zdravo življenje in odpravljanje posledic alkoholizma ter usposobitev zdravljencev in svojcev za skupinsko dinamiko v klubu zdravljenih alkoholikov.

Vloga socialnega delavca in TOZD pri zdravljenju alkoholikov

Socialni delavec se v proces zdravljenja alkoholika vključuje takrat, ko je TOZD oz. DSSP zaznala delavčevo zasvojenost ter je nanj prve pritiske že izvedla. Udeležba socialnega delavca je strokovna pomoč TOZD pri reševanju takih problemov, nikakor pa ne smemo dopuščati zmotnih misljenj, da so alkoholiki problem socialne službe. Naloga socialnih delavcev je razgovor, izdelava socialne anamneze in napotitev k obratnemu zdravniku. O načinu zdravljenja odloča zdravnik oz. psihiater po prvem pregledu — ambulantno ali hospitalno. Prav tako je naša naloga vzpostaviti kontakt z bolnico in odgovornim delavcem v TOZD, ki bo moral v času zdravljenja prisostvovati predstavitvi alkoholika. Osnovni cilj povezave terapevtov z odgovornimi delavci TOZD je dobiti čim popolnejšo in realno sliko o zasvojenosti bolnika in o njegovem vedenju, saj je le v tem primeru možno računati na uspeh. Iz tega je razvidno, da ima TOZD zelo odgovorno vlogo, tako v procesu zdravljenja, kakor pri kasnejši vrnitvi v delovno okolje. Ob koncu bi želela še enkrat povzeti samo izvedbo sodelovanja TOZD, DSSP, ko je alkoholik že vključen v proces zdravljenja:

1. prisotnost odgovornega delavca TOZD pri predstavitvi in ob koncu zdravljenja pri čitanju rehabilitacijskega plana je nujna, (Če nastopijo problemi, je možno, da bolnica zahteva sodelovanje TOZD in socialne službe DO večkrat.)
2. službeno odsotnost in potni nalog za udeležbo predstavnika TOZD pri razgovorih na Pohorskem dvoru zagotovi TOZD, DSSP in nosi tudi vse nastale stroške.

S tem opisanim procesom zdravljenja alkoholikov in ustreznimi preventivnimi ukrepi je le delno nakazana odgovorna vloga TOZD in DSSP pri problematiki alkoholizma in način kako bi lahko z doslednim izvajanjem vseh ukrepov, ki jih imajo na razpolago, učinkovito in v kratkem času rešili katerega izmed sodelavcev.

Samo socialni ukrepi kot n. pr. denarna pomoč družini, iskanje primerne zaposlitve, ko je alkohol že povzročil invalidnost, iskanje stanovanja, preprečitev razveze in preprečitev odpusta iz službe, ne bodo rešili alkoholika. Danes pozna medicina samo en učinkovit ukrep — to je zdravljenje in stroga abstinenca.

MARIJANA GORENŠEK

Razmišljanja o VIHARNIKU

Po naključju sem izvedel, da je izvoljen nov samoupravni odbor, ki bo poslej bedel tudi nad našim glasilom VIHARNIK in krojil njegovo podobo in vsebino. Poslej naj bi bilo v VIHARNIKU še več poročil in informacij in le malo prostora bi ostalo kulturi oziroma krajšim zgodbicam, pesmicam in drugim leposlovnim sestavkom, ki jih ljudje radi berejo, saj je še marsikje v planinskih krajih poleg Kmečkega glasa »Viharnik« edini časopis, nekateri pa celo izjavljajo, da je Viharnik njihov edini gost, ki jih obišče enkrat na mesec.

Svoj čas so se v uredništvu trudili, da bi pridobili širši krog sodelavcev, ne vem, koliko jim je to uspelo, vem pa, da je nekaj sodelavcev ostalo vseskozi zvestih svojemu priljubljenemu glasilu. Vanj skušajo zlivati v pisani besedi na preprost način, kolikor jim pač znanje dopušča, vsa svoja čustva, doživljanja, kakor tudi del ljudskega izročila v takšni ali drugačni obliki.

Mogoče sem premalo informiran, če trdim, da imamo Korošci poleg Fužinarja edino le še Viharnik. Kakor ima Fužinar odmerjen dokajšen del svojega glasila za kulturo in drugo raznovrstno vsebino iz kmečkega življenja, zakaj bi je ne smel imeti tudi Viharnik. Morja bo na to kdo rekel, da je vse to draga reč, da pač živimo v času stabilizacije. To je res. Če hočemo kaj prihraniti, moramo štediti vsepovsod in ne samo pri Viharniku.

Cesto mi delavci pravijo, kako rinejo z različnimi vozili v zimskih razmerah po nespluženih ali slabo spluženih pa tudi po zaledenelih cestah po ure in ure, samo da pridejo na cilj, ne da bi dosti kaj opravili, vozila pa žrejo drago gorivo, ki ga navsezadnje tudi močno primanjkuje pri nas kakor tudi drugod po svetu.

In k vsemu temu lahko še prištejemo zmanjšano storilnost, izpostavljenost nevarnosti, poledicam in prehladom in s tem že po drugi strani obremenjujemo bolniške blagajne in povzročamo predčasne upokojitve. Se vedno trmasto vztrajamo in kljubujemo vsem vremenskim neprilikam. Hočemo slediti vzgledu drugih dežel, ki imajo v teh pogledih mnogo bolj urejeno. Se vedno nočemo verjeti, da je zdravje najvažnejše, če ga enkrat izgubiš, ga nikdar nazaj več ne dobiš. Menim, da bi bila prenekatera ura bolj obrestovana, če bi se gozdni delavec grel v topli sobi, kador da se izpostavlja neprimernim vremenskim prilikam brez večje potrebe in je s tem manj učinkovit. Štedili bi lahko tudi pri raznih komisijah, ki se iz mesta podajo daleč kam na podeželje, in to vsak član komisije s svojim avtomobilom in še bi lahko našteval.

Končno menim, da naše glasilo podpremo tudi z dinarji iz kmečkega gozda, saj so med odkupnimi cenami, ki jih dobi kmet, in prodajnimi, občutne razlike, pa čeprav je ta les samo razžagan.

Tako bom končal s svojim razmišljanjem. Upam, da je želja slehernega bralca, da naš Viharnik ostane vsaj tak, kakršnega smo doslej vajeni, saj je iz slabotnega dojenčka zrasel v postavnega fanta, dobil si je že ljubičico, zadržano prilogo, ki se za sedaj še bolj skromno predstavlja.

Mori Ludvik

Uredniški odbor pred domačijo Ludvika Morija —
Mlake, Muta

Gospodar Franc in šofer Vavkan Ivan po končanem nakladanju — foto: Franc Pušnik

PRI BURJAKU V TOPLI

so imeli tako smreko, da se je v višino skoraj kosala z ljubljanskim nebotičnikom. Devetinsitideset metrov smo ji namerili višine in devetnajst kubikov prostornine, ko jo je lani 16. maja podrl veter. Če sekamo pri našem gozdnem gospodarstvu v redni sečji take s poprečno kubaturo pol kubika, bi morali posekati za enako lesno maso kar štirideset smrek. Stara je bila nekaj čez tristo let. Njeno rojstvo sega v čas, ko so pri nas zemljiški gospodje še terjali od svojih podložnikov tlako. Podložnika s celo kmetijo je vezala dolžnost vsakodnevne tlake, razen sobote in nedelje, od sedme ure zjutraj, do sončnega zahoda. Od leta 1650 do 1700 je bilo pri nas znanih 282 čarovniških procesov. Nprestano so vznikali kmečki upori zoper zemljiško in cerkveno gosposko. V hribovskih krajih so še vedno uporabljali požiganje za krčenje gozda in pripravljanje stalnih njiv. Gnojili so le z lesnim pepelom. Med kmeti in fužinarji je prihajalo do sporov zaradi strahu, da bo z nadaljnjim krčenjem gozda zmanjkalo goriva. Za eno tono surovega železa so potrebovali 85 do 100 kubikov lesa. Izdan je bil gozdni red o izkoriščanju gozdov. Glavne fužine so bile na Štajerskem v Mislinji, na Koroškem pa v Kanalski dolini, v Rožu, ob Belu in v okolici Črne. Kmetje so pričeli gojiti koruzo, ker po urbariju od nje ni bilo dajatev. Baron Janez Vajkard Valvasor je pisal, tiskal in izdajal za slovensko

kulturo pomembna dela, med drugim Slavo vojvodine Kranjske. Okrog tistih desetletij je nastala tudi Burjakova domačija.

In kako je pri Burjakovih danes? Triinsedemdeset hektarjev meri njihovo posestvo danes, od nekdanjih 264 ha. Redili so po trideset glav živine, trideset ovac in za mleko tudi trideset koz. Ker so vneto pomagali prvim partizanom na Koroškem, jih je okupator kmalu izselil v taborišče. Žilav je njihov rod, kljub trpljenju in pomanjkanju so se vrnili in danes gospodar Franc pri svojih osemdesetih še vedno sam kosi s kosilnico, sam vozi traktor in je tudi eden najstarejših traktoristov na Koroškem. Pri delu in opravih mu pridno pomagata njegov brat Šimen in njegova žena. Pozimi, ko je več časa, rada oba z bratom izdelujeta lesene predmete. Gospodar Franc pravi, da je dosedaj naredil 129 kolovratov in nič koliko lesenih grabelj, vil, jarmov in podobno. Od svojih štirinajstih pa vse do izгона v internacijo, je bil vnet lovec, ki je razen drugega uplenil tudi šestdeset srnjakov in trideset gamsov, zdaj pa že od leta 1945 ne odhaja več na lov.

Iz mogočnih hloedov njegove smreke so postavili pred rudarskim muzejem v Črni klopi. Turisti jih občudujejo, gospodar Franc pa bi svojo smreko raje videl stati še vedno v gozdu, vzravnano kot je še pri osemdesetih on sam. Da bi jih še zdrav dočakal veliko!

Andrej Sertel

Nikoli doslej niso naši šoferji nakladali takšnega tovora —
foto: Franc Pušnik

Turisti ob podrti velikanki

Mati

V zvoniku že dvanajstič ura bije
in zvezde na nebu že žare,
le v moji sobi še luč gori
in jaz zaspati še ne morem.

Odkod ta iskra mojega življenja,
otroških let, mladosti moje?
Odkod so te brezskrbne dni,
veselja polne in radosti?

Je v tebi, mama, tale iskra,
ki meni v dar si dala jo?
Je v tebi, mama, tale ogenj,
ki greje vse življenje me?

Besede tvoje so kot glasba,
ko vsak te dan poslušam.
O, da harfa tvojega življenja
prizvoka pesmi ne izgubi.

Kot sonce si,
ki greje od zore me do mraka,
zvečer si luna svetla,
ki bdi nad mano prav do svita.

Lepo je gledati te mama,
lepo je gledati že tvoj obraz,
čudovite tvoje so oči,
ko kristali krešejo se v njih.

In, ko bom še jaz rodila,
postala mati bom kot ti,
a nikoli, nikoli ne bom pozabila,
da rodila si me ti.

Suzana Praper
Vuhred 54
62365 Vuhred

Mati, kaj bo prinesla usoda

Lepa si, kakor jutranja zarja,
polna pričakovanja
po lepšem življenju.

Mati, gledal sem sonce
in ga primerjal s teboj,
ugotovil sem,
da imata nekaj skupnega:
žareča lica,
ki mi oddajajo toplino
in toplino v srcu.

Ob pogledu nate sem spoznal,
da tvoja usoda ni lahka.
Na očeh sem ti prebral:
prebijaš se skozi trpljenje,
da si ustvariš lepše življenje.

Rat Suzana

Menjamo naslove

V zadnjem času se veliko govori o pomoči našemu kmetijstvu. Ne samo kje na cesti ali v gostilni, ampak prav zares: na raznih družbenopolitičnih forumih in v sredstvih javnega obveščanja. Ali gre res zares, se sprašujemo kmetje, ki smo do teh stvari zelo nezaupljivi, za kar imamo tudi vzrok. Kmet je v preteklosti še vsakokrat potegnil krajši konec.

Prva leta po vojni o kakšni pomoči ni bilo govora. Kmetijstvo je bilo potisnjeno na stranski tir, nihče ga ni jemal resno. To ne navajam kot kleveto, ampak kot dejstvo, ki ima tudi svoje zgodovinsko opravičilo. Pozneje je bil za kmetijstvo le nastavljen klobuk, če je kaj kanilo iz občinskega proračuna. Vse je bilo le stvar slučaja.

Prišel je čas, ko smo kmetje le prišli do svojega sklada. Imenovali smo ga 'Skład za pospeševanje kmetijstva'. To je bil naš velik uspeh, v katerega smo polagali velike upe. Ostalo pa je vse več ali manj pri upanju. Dohodki sklada so namreč bazirali le na dobri volji zaposlenih občanov, ki jih je vezala določena promila od čistega dohodka, ki pa se da prikazati različno, morda celo zakriti, tako da ta obveznost odpade.

Čez nekaj let smo spremenili naslov te 'dobrodelne ustanove'. Imenovali smo jo: družbeni dogovor o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva. Nov naslov, novi upi, toda uspeh je bil več ali manj isti. Nekateri so izpolnjevali to, kar so podpisali, drugi — skoraj isti — so se spet izmikali. Skład, — ni več važno, kako se je že imenoval — je stal še vedno na finančno trhljih nogah; bil je le skupek želja, ki smo jih navrgli kmetje za razširjeno kmetijsko proizvodnjo!

In zdaj! Poslušajmo kaj vstaja zdaj na obzorju!? ODLOK o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982—1985! Novi upi. Upajmo, da se vsaj tu zgodovina ne bo ponovila! Če bo vse prav, se tudi ne more. Posebni občinski davek iz osebnega dohodka delavcev po stopnji 0,5 % se mora odvojiti pri bruto osebnem dohodku, kar pomeni, da je to uzakonjeno. Če se hočemo iti kmetijstvo zares, je to tudi nujno!

Misli mi uhajajo nazaj v preteklost. Kot dolgoletni občinski odbornik in poznejši delegat, sem doživel marsikaj.

Oborniki, ki smo zastopali kmete, smo si prizadevali za pomoč kmetijstvu iz občinskega proračuna. Vse naše prizadevanje je bilo jalovo; neuspelo razpravo je zaključil predsednik občine z besedami, ki mi še po tolikih letih zvane v ušesih:

»Kar se tiče nalaganja v kmetijstvo, vam povem, da jaz osebno raje vložim tri dinarje v industrijo kot pa en dinar v kmetijstvo!«

K tem 'zgodovinskim' besedam, ki so takrat naravnost grmele izpod visokega kavarniškega stropa, pripominjam, samo to, da takrat še nismo imeli delegatskega sistema, in kar je trdil predsednik občine, je več ali manj tudi obveljalo.

Še enkrat občinska seja. Zadeva: ustanovitev sklada za pospeševanje kmetijstva. Nikakor ne trdim, da sem jasnovidec, toda takrat sem uganil. Trdil sem namreč, da bo ta sklad baziral le na dobri volji zavence prispevka, kar se je tudi dogajalo. Citiram samega sebe:

»Ta sistem bo podoben zaupni prošnji vernika, ki se priporoča n. pr. Sv. Roku za zdravje. Če je uslišan je hvaležen, če ne, se tolaži s tem, da je tako namenjeno.«

Kmetje smo že takrat poudarjali, da je treba jemati kmetijstvo bolj resno. Obravnavati ga je treba nujno kot ostale gospodarske panoge, ne samo kampanjsko, kadar že nečesa primanjkuje! Načrtno in dolgoročno.

Po letu sedemdeset se je obrnilo veliko na bolje. Toda posledice nepravilnega odnosa do kmetijstva, so ostale. Mnoge, ki so takrat še imeli veselje do kmetovanja, smo s takšnim odnosom spravili tja, kjer se lažje in bolje živi. Povsem neodgovorno smo pozidavali kmetijsko zemljo, zakon o zaščiti zemlje smo sprejeli šele potem, ko je bilo le-te že veliko uničene; ta težko pričakovani zakon se še tudi zdaj na veliko krši!

V takih razmerah bo težko izpolniti zadane plane v srednjeročnem obdobju, če tudi bo to nekdo finančno podprl.

Toda kljub vsemu pogumno zarežimo brazdo in 'morebitna' sredstva porabimo pravilno: **samo za razširjeno kmetijsko proizvodnjo!**

Ne glede na to, kakšen je naslov!

Ajznik

NE MOREM DRUGAČE, KAKOR DA POHVALIM NAŠE KRVODAJALCE IZ RAZBORA

Kar pogledajte jih, kako so nasmejani in vedno pripravljeni darovati kri za naše potrebe. Res, da je naš kraj Razbor precej zmanjšal število prebivalcev. Skromne kmečke hišice stoje ob obronkih strmih polj, zdi se ti, kot da so lastovičja gnezda, ki se skrivajo pod streho teh domov.

Vendar se mladi kaj radi zberejo pri Pečolarjevi Minki, ki jim prijazno postreže. Tudi mi krvodajalci se radi zberemo pri njej in pregledamo uspehe svojega dela. V letu 1981 smo bili z delom zelo zadovoljni, saj je v Razboru 62 krvodajalcev, kar je za naš kraj kar lepo število. Tu je največ kmečkih fantov in deklet, poleg tega lahko vidimo, da je med njimi dosti gozdnih delavcev, ki leto za letom darujejo kri za sočloveka. Rdeči križ v Razboru se zaveda, da gozdno gospodarstvo izgubi s tem mnogo delovnih dni, a vendar ve, da če bo kateri delavec potreboval transfuzijo, bo to tudi dobil. Koliko življenj se rešuje ravno s to tekočino, ki je ne nadomesti nobeno drugo zdravilo.

Zato se v imenu Rdečega križa Razbor lepo zahvaljujem Lesni Slovenj Gradec za razumevanje in vsem krvodajalcem, ki darujejo kri z zavestjo, da s tem rešujejo življenja.

Predsednica RK Razbor
Štefka Melanšek

Krvodajalci iz Razbora — foto: Mihael Kavnik

SLOVO OD KOROŠEVE MATERE

Vse bolj pogosto se preživeli borci in aktivisti srečujemo na pokopališču v vse manjšem številu, da se poslovimo od svojih soborcev, znancev in predvsem od sodelavcev, katerim v veliki meri dolgujemo zahvalo, da smo strahotne dni vojne preživeli in da smo iz razvalin ponovno vstali v obnoveni, lepši in svobodni svet.

Saj še ni dolgo, ko smo se poslovili od Dvornikove matere, pa se poslavljam od Koroševe matere. Jamnico smo v času vojne imenovali kar svobodno ozemlje, svobodno zato, ker smo se kljub neštetim hajkam in sovražnim patrolam počutili varne in smo bili sprejeti povsod kot domači sinovi in hčere. Ena takih partizanskih hiš je bila tudi Koroševa hiša.

Vsa Jamnica je bila aktivno vključena v borbo, ko je vzdrževala brezhibno obveščevalno in kurirsko službo, da v vsem obdobju najtežje preizkušnje ni niti enkrat prišlo do izdaje ali tragedije. Koliko so morali tvegati zavedni Jamničani, da so vzdržali tolikšen napor, vedo samo tisti, ki so sodoživljali vojna leta.

Pri Korošu ni bilo nikoli slišati pritožbe ali prošnje, da naj se umaknemo zaradi varnosti družine, vedno je vsa družina dihal z nami, z nami trepetala v najtežjih trenutkih ter se z nami radovala, ko smo zopet preživeli najbolj krizna obdobja. Koroševa mati je bila ena izmed tistih hrabrih, zavednih slovenskih mater, ki je bila pripravljena nositi skoraj neznosno breme slovenskih zavednih družin in je vedno in vsakomur vlivala v srce pogum, saj bo minilo.

Ne bomo pozabili tistih težkih dni po tudi ne tistih kratkih, a lepih trenutkov, ko smo se na pragu svobode poslovili od dobrih

ljudi in odšli v osvobojeno dolino. Nihče se ni vprašal, ali je kdo komu kaj dolžan, ne, v neizmerni radosti in ponosno smo stopili v novo življenje vsak po svoje.

Usoda pa Koroševi družini tudi pozneje ni prizanašala. V času, ko smo iskali prave poti med neštetimi pastmi in ovirami, so usodne zmote udarile tudi po tistih, ki so nam za ceno svojega življenja in življenja svoje družine pomagali izboriti svobodo. Z grenkobo se danes spominjamo zmot in preizkušenj ter skušamo opravičiti vsaj v srcu naše iskanje, ki ni bilo lahko in zmote ne zlonamerne.

Koroševa družina je šla tudi čez to kalvarijo z dvignjeno glavo in se ponovno vključila v izgradnjo doma in domovine brez mržnje in želje po maščevanju, ostala je zvesta svojemu narodu in ideji, za katero se je žrtvovala vsa težka vojna leta. Koroševa mati je ves ta čas s svojim materinskim zgledom pomirjala in dajala up, da bo vse hudo minilo in da bo prišel čas, ko bo njena pristna žrtev poplačana ne materialno, temveč moralno v srcih vseh, ki smo jo takrat poznali in vseh tistih, ki so jo poznali pozneje.

To slovo je eno izmed sloves poslednjih še živečih prič težkih, a ponosnih dni borbe za svobodo. Ko bo legel poslednji borec k počitku in se od njega ne bo poslovil nihče več, ki bi bil priča tega obdobja narodove zgodovine, se bo obrnil še en list narodove kronike, poslednji, ki je popisan s krvjo in na naslednji prazni strani bo bodočnost zapisala, kar dolguje — hvala vam za vašo žrtev, in če še ni zapisana, naj vam bo izrečena hvala — vam Koroševa mati za vse, kar ste žrtvovali in kar ste posejali, je in še bo obrodilo obilen klas.

Počivajte v miru!

Mitja Šipek

Odstranjevanje naglavnih uši

Naglavna uš je sivo rumene barve, približno 2 mm velika. Živi na lasišču, izjemoma jo najdemo tudi na obrvih. Hrani se s krvjo in ker je zelo požrešna, povzroča zaradi gibanja in hranjenja močno srbenje. Uš živi 6–8 tednov. V tem času zleže samica veliko število sivo rumenih gnid (jajčec), ki jih prilepi z lepljivo tekočino na lase. Iz gnid se v enem tednu razvije ličinka in v treh tednih odrasla uš.

Ker živi uš v vodi do 24 ur, se ušive osebe ne smejo kopati v skupnih bazenih!

Uš je neprijetna, ker povzroča močan srbež in nevarna, ker lahko prenaša povzročitelje nekaterih nalezljivih bolezni.

Sredstva za uničevanje uši

1. MILINOR šampon

Šampon pred uporabo pretresemo. Lase zmočimo in nanje nanesemo eno žlico (manjši otroci) oziroma dve žlici (večji otroci in odrasli) šampona. Šamponiramo celo lasišče štiri minute, posebno za ušesi. Lase nato dobro speremo z vodo, osušimo s svežo brisačo in jih prečešemo z gostim glavnikom.

Zgoraj omenjeni postopek lahko izjemoma ponovimo šele po 24 urah. Če se iz gnid še razvijejo uši, lahko ponovno šamponiramo šele po enem tednu.

Opozorilo: Milinor šampon smemo uporabljati samo pri zdravem lasišču, največ dvakrat tedensko!

2. PIROX spray

Spray razpršimo na lase do popolne vlažnosti. Glavo zavežemo z ruto za 30 minut, nato pa lase dobro prečešemo z gostim glavnikom.

3. MAZILO PROTI UŠEM (25% Benzilbenzoat)

Z mazilom zvečer namažemo lasišče in ga zavežemo z ruto. Zjutraj s pomočjo šampona glavo temeljito operemo. Isti postopek ponovimo dvakrat, v presledku enega tedna.

Vso ušivo perilo, brisače in posteljnino je potrebno prekuhati in prelikati. Glavnik in krtače operemo s sredstvi za uničevanje uši. Če smo se pri tem odločili za striženje las, moramo ostrižene lase zaviti v papir in takoj sežgati!

Pri pojavu uši pri enem članu družine, moramo pregledati lasišče tudi ostalim članom in po potrebi takoj ukrepati!

Nada Kadiš

PRAVIČNA DELITEV

Delitev je bila problem v vseh zgodovinskih obdobjih in je tudi danes: delitev plana, delitev presežne vrednosti, delitev sveta na interesne sfere, delitev dohodka, čistega dohodka in osebnega dohodka, delitev dela.

Ljudje pač nismo menda nikoli zadovoljni. Večkrat je delitev nepravilna. Nekaj pa je tudi zavisti.

Pravično pa je razdeljena pamet. Do sedaj še ni znano, da bi se kdo pritožil, da je ima premalo, nasprotno, eni se hvalijo celo z »viški«.

J. Š.

VARUJMO NAŠE GOZDOVE PRED POŽARI

NE SEŽIGAJTE TRAVIŠČ V BLIŽINI GOZDA. Z VETROM LAHKO POVZROČITA GOZDNI POŽAR. ZA ŠKODO NE BO ODGOVARJAL VETER, PAČ PA VI SAMI!

VAROVATI PRED POŽAROM GOZD, POMENI VAROVATI DOMOVINO

Tovarišu Francu Kotniku, p. d. Jug iz Dobrij Ravne na Koroškem je Živinorejska poslovna skupnost, Govedorejska služba Slovenije pri Kmetijskem inštitutu ZVZ Celje podelila priznanje za poprečno mlečnost črede lisaste pasme nad 4600 kg v letu 1980.

Čestitamo!

TOK Ravne

Na Pohorju so tekmovali tudi najboljši smučarji

5. marca 1982 je bilo na Kopah v izvedbi slovenjegraškega smučarskega kluba prvo mednarodno tekmovanje v veleslalomu za »Rozmanov pokal«. Udeležilo se ga je 72 tekmovalcev iz Jugoslavije, Avstrije, Zahodne Nemčije, Francije, Poljske in Madžarske. Med nastopajočimi so bili svetovni asi kot Bojan Križaj — srebrna kolajna v slalomu na svetovnem prvenstvu v Schladmingu, Jože Kuralt, Grega Benedit, Tomaž Cerkovnik, vsi člani

A reprezentance Jugoslavije, zelo močna ekipa ČSSR z znanim Zemanom, Kolarjem, Soltysom in Schimmerjem, mladi Francozi z že uveljavljenima Tavernierjem in Fontainom, pa mladi in perspektivni Avstrijci in Nemci, skratka, imeli smo priložnost videti na delu res vrhunske tekmovalce, ki jih poznamo s tekem svetovnega pokala.

Prizadevni smučarski delavci, ki jih je vodil predsednik organizacijskega komiteja dipl. ing. Tone Potočnik iz

Lesne Slovenj Gradec, so se potrudili in pripravili tekmo na nivoju svetovnega pokala. Prejeli smo vse pohvale tehničnega delegata FIS Hlawitschke iz Avstrije, ki nas je vedno pohvalil, kakor je le imel za to priložnost: še zlasti na sprejemu za udeležence tekme, ki ga je v hotelu Korotan priredil predsednik skupščine občine Slovenj Gradec tov. Gornjak, pa na sestanku vodij ekip, na razglasitvi rezultatov in na zaključku vseh koroških tekem v Mežici.

Da smo to dosegli, se moramo zahvaliti v prvi vrsti vsem, ki so nam pomagali, in to pokrovitelju »Gorenje« iz Velenja ter vsem delovnim organizacijam v naši občini. Velik je bil tudi prispevek Lesne Slovenj Gradec.

Žal je na sam dan tekmovanja ponagajalo vreme, kar pa ni motilo preko 2500 gledalcev, ki so ustvarili enkratno vzdušje na tekmi. Pa tudi tekmovalci so dali vse od sebe in prikazali vrhunske vožnje.

Zmagal je mladi Francoz Tavernier pred našim Križajem, Čehom Zemanom in našimi Cerkovnikom, Benedikom in Kreačičem. Najboljši domačin s Koroške je bil Andrej Stefanovič, član Fužinarja z Raven, na dobrem 17. mestu.

Mislimo, da je tekma dosegla svoj namen. Ponesla je ime našega mesta in smučarskega centra na Kopah v svet. Pokazala je, da smo sposobni imeti takšna in še večja tekmovanja, da imamo za to idealne terene in zdaj že izkušene funkcionarje.

Na koncu se še enkrat zahvaljujemo vsem delovnim organizacijam in posameznikom (bilo jih je več kot 100), ki so pomagali pri izvedbi tekme v upanju, da bomo naslednjo sezono spet tako uspešni.

SK Slovenj Gradec

Igor Kreačič na startu

OBRAZ IN ŽIVLJENJE MARIJE JUTERŠEK, p. d. VODIHARJEVE MAME!

Zdi se mi prav, da predstavim Marijo Juteršek, Vodiharjevo mamo iz Suhaga vrha pri Prevaljah. Rodila se je 8. 11. 1909 v Slovenj Gradcu. Na Vodiharjevo domačijo jo je pripeljal mož Franc 1927. leta. Brhka nevesta se je poslovila iz rojstne hiše, od belih brez, ki jih je okrog njene doma veliko. Še danes rada pokaže, kadar se pelje mimo: »Glejte, tam, kjer so bele breze, je moj dom.«

Marija Juteršek

Obdarovana je namreč s posebnim »bogastvom«, rodila je namreč 16 otrok, od katerih jih 15 še živi. Ko sva se pogovarjali in je naštevala imena svojih otrok, je smeje rekla: »Sama ne vem več, kako so bili po vrsti.« Pa sva jih s pomočjo sina Petra (ta je naš priden sekač) le našteali.

Ni bilo časa za počitek, ni bilo porodniškega dopusta. Le jokali so prav tako, kot jočejo otroci,

ki jih čaka košarica z zavesicami in rožnata odejica.

Njena zibelka, poslana s »koruznim perjem«, stara — se ni utegnila ustaviti. Tekla je od leta 1928 do 1954, ko je zajokal zadnji otrok. Težko bi prešteli prečute noči. Za počitek po porodu ni bilo časa. Malo dalje je trajal njen »porodniški« dopust, kadar je bilo rojstvo pozimi. Pri hiši ni bilo vode. Nositi jo je morala okoli 100 m daleč, ni bilo pralnega stroja, toda pleničnik ni hotelo zmanjkati.

Otroci so rasli kot solata, zdravi, rdečelični in močni. Niso videli banan, oranž, njihovi vitamini so bili mleko, črn kruh (tudi ječmenov) pa jabolka in hruške, pobrane na travi. V majhni hiši na Suhem vrhu ni manjkalo ne otroškega joka, ne otroškega smeha. Vodiharjeva mama pravi, da lačni niso bili nikoli, dobrot pa tudi ni bilo. Otroci se radi vračajo domov. To pa je priznanje, da znajo ceniti njeno trpljenje, pa tudi dobroto. Vedo, da je nosila težak križ, križ, ki ji je upognil hrbet.

Z možem Francem, ki jih ima že 83, živita na domačiji s hčerko Marijo in sinom Dragom, vse drugo je odšlo. Še se suče okrog štedilnika, se vsede in »poravna« hrbet... Rojstvo tolikih otrok in težko delo ni ostalo brez posledic.

Še veliko zdravja želim obema.

Naj pripomnim, da sta slavila zlato poroko 1977. leta.

Vse je tiho in mirno, vse spokojno že spi, le mati še čuje, le mati še bdi. Nad otrokom se sklanja, sred temne noči. Ne išče plačila za prečute noči.

Vida Gerl

BOJAN KRIŽAJ MED NAMI

Naš najboljši jugoslovanski smučar Bojan Križaj, ki se je udeležil FIS tekme na Pohorju, je po končanem tekmovalstvu v kratkem razgovoru povedal za bralce Viharnika:

VIHARNIK: Koroška vam ni neznana, saj ste se na tem koncu Slovenije že večkrat pojavili. Kakšni se vam zdijo pri nas pogoji za smučanje in kaj vas še vabi k nam?

BOJAN: Da, že večkrat sem tekmoval tukaj na Koroškem. Že kot mladinec sem smučal na Pohorju in si dobil med Korošci tudi dobre kolege: brata Kozelj, Milana Pečovnika in druge. Imate dobra smučišča, le danes je zaradi slabših vremenskih razmer tekmovalje potekalo v nekoliko težjih pogojih.

VIHARNIK: Smučanje je danes zelo popularen šport. Vrhunski tekmovalci so oboževani bolj, kot so bile včasih filmske zvezde. Kako se vi počutite kot popularna osebnost?

BOJAN: Vem, da je smučanje zelo popularno, pa tudi naporno. Ves čas smo z doma, okrog nas je vedno veliko ljudi, tako da marsikdaj bežim pred njimi. Če želim biti kje sam z družino, se moramo dobesedno skrivati pred ljudmi. Zato tudi ne želim imeti telefona v stanovanju.

VIHARNIK: Vrhunsko smučanje je pravzaprav šport za mlade. Sedaj ste še mladi, ali pa morda že razmišljate o tem, kaj boste delali potem, ko ne boste več aktivno tekmovali?

BOJAN: Hodim sicer v šolo, vendar pa ne razmišljam o prihodnosti. Preprosto, nimam niti časa. Lahko bi rekel, da živim iz dneva v dan.

Bojana so obkrožili otroci in mladinci s koščki papirja, da bi jim dal podpis, midva pa sva morala na njegov razgovor končati.

Ida Robnik

Bojan in prvouvrščeni Tavernier. Bojan prejema čestitke od Toneta Potočnika, dipl. ing., predsednika organizacijskega komiteja

Odprto prvenstvo DSSP in DS IB v veleslalomu

Tradicionalni teden smučanja v naših delovnih skupnostih smo letos izvedli od 9. do 13. marca. Kljub obilici svežega snega na Kopah in veliki propagandni akciji udeležba ni bila takšna, kot smo pričakovali. Izgleda, da tudi naši smučarji pozabijo na sneg takoj, ko ga ne vidijo več pred svojim hišnim pragom in so zato prikrajšani za pomladansko smuko, ki velja med smučarji za najlepšo (letos pa je zaradi obilice svežega snega še posebej ugodna).

V soboto, zadnji dan smučarskega tedna, smo pripravili tekmo v veleslalomu, ki velja za prvenstvo delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena in delovne skupnosti interne banke za sezono 1981/82. Da bi se je lahko udeležili tudi še pred kratkim člani našega kolektiva in drugi, smo tekmo zveneče imenovali »odprto prvenstvo DSSP in DS IB«.

Rezultati:

ŽENSKE: 1. Marija Miheljak (0,93), 2. Marta Germavc (1,05), 3. Cveta Vergles (1,06), 4. Ivanka Vinšek (1,10), 5. Milena Križaj (1,15), 6. Silva Ternik (1,16), 7. Danica Petek in Zvonka Štern (1,23), 8. Cveta Koprivnik (2,45).

MOŠKI nad 30 let: 1. Drago Zagorc (0,91), 2. Jože Stres (0,92), 3. Karel Hauzer (0,95), 4. Matjaž Gostenčnik (0,98), 5. Franc Potisk (1,28).

MOŠKI do 30 let: 1. Peter Gregor (0,77), 2. Bogdan Kutin, Franc Kobolt in Franjo Klančnik (0,83), 3. Zoran Kavnik (0,86), 4. Miran Pogorevčnik (0,89), 5. Darko Štern in Bojan Cokan (0,90), 6. Marjan Vergles (1,04), 7. Jože Lenart (1,25).

Teden smučanja smo zaključili s tekmo, tekmo pa s svečano podelitvijo me-

ter dolge klobase in kilogram težke zemlje.

Referent za zimski šport pri DSSP
Marjan Smonig

Marija Miheljak, prvouvrščena v veleslalomu Lesne v Črni

TEKMOVANJE

V Črni na Koroškem je 27. 2. 1982 potekalo prvo sindikalno tekmovalje delavcev Lesne v smučarskih tekih. Bil je lep sončen, sobotni dan in kljub malemu številu udeležencev je bilo vzdušje samih tekmovalcev kot tudi

navijačev na višku. Člani smučarskega kluba iz Črne so odlično pripravili progo in poskrbeli, da je tekmovalje potekalo brezhibno. Vsi smo bili mnenja, da se naslednje leto spet dobimo in preizkusimo svoje moči v tem tako zdravem in prijetnem zimskem športu.

Torej, prihodnje leto vsi z nami na tekaške smuči.

Rezultati:

Ženske:

1. mesto — Marijana Gorenšek, DSSP
2. mesto — Jožica Sekavčnik, Interna banka
3. mesto — Gordana Markota, Gostinstvo in turizem
4. mesto — Justa Koletnik, DSSP

Moški:

1. mesto — Miran Čas, GO Črna
2. mesto — Jože Lenart, Interna banka
3. mesto — Silvo Gros, Interna banka
4. mesto — Drago Zagorc, DSSP
5. mesto — Rudi Obretan, GO Črna
6. mesto — Franc Žagar, GO Črna
7. mesto — Ernest Srebre, GO Črna
8. mesto — Hinko Knez, Gostinstvo in turizem
9. mesto — Marjan Smonig, DSSP
10. mesto — Franc Obretan, GO Črna
11. mesto — Gorazd Mlinšek, DSSP

Ekipno:

Moški:

1. mesto — GO Črna
2. mesto — DSSP
3. mesto — Interna banka
4. mesto — Gostinstvo in turizem

Ženske:

1. mesto — DSSP
2. mesto — Interna banka
3. mesto — Gostinstvo in turizem

Jože Lenart

SPOMINSKI ZAPIS IZ DOLINE TOPLE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Ker se je naglo bližala zima, so partizani pospešeno iskali najprimernejši prostor za prezimovanje. Revirci, ki so doživeli že eno partizansko zimo, so iz izkušenj postavljali v zvezi s tem utemeljene in številne pogoje. Gams je zaslutil njihovo stisko in priporočil Matjažu kot najprimernejšo južno pobočje Pece. Odločili so se in pričeli graditi visoko nad Končnikovim mlinom. Vsi so poprijeli za delo in ga opravili v nekaj dneh. Zelenkadrovc, Matevž, Miha in Herletov Jože so priskočili v pomoč in se dobro izkazali. Moški so bili namreč večji tesarskih del in lesnega stavbarstva, kar je bilo takoj opazno že pri bunkerjih v Golobovem gozdu. Ivanka je krepko pomagala pri kuhi. Ko je bilo taborišče dograjeno, so partizani lahko prihajali po vodi hudournika, ki priteka s Pece. Tako so skrbno zabrisali za seboj vsako sled. V strugo potoka so vstopali s poti pri Končnikovem mlinu in se po njej vzpenjali do višine postojanke. Do nje so imeli le še par metrov po suhi strugi. Tabor je bil dobro prikrit, iz opazovalnice v njem pa odprt širok pre-

gled po vsej Topli in domačijah, ki so bile v najtesnejših zvezah s prišlimi partizani.

Gams je kmalu po vselitvi partizanske skupine v zimsko taborišče sporočil Matjažu, da se v Lobniku nad Železno Kaplo skriva Karel Prušnik, ki je ob aretaciji srečno zbežal. Bil je Šorlijev dober znanec, zato mu je Gams našel najprej zatočišče v njegovem bunkerju. Po dogovoru pa se je 3. decembra 1942 zvečer zgledal pri kmetu Repelniku na Lužah, kjer ga je skupina partizanov pričakala, prijala in odpeljala v zimsko postojanko.

Partizani so uredili še odnose z zelenkadrovc, ki so se jim tudi pridružili. Sredi decembra 1942 je partizanska skupina pod Peco štela 19 članov, ko so se odločili in po skrbnih pripravah tudi izvedli vojaško preskrbovalno in propagandno akcijo. V Solčavi so napadli sovražnikovo postojanko in razorožili dva policista, ki sta stražila pošto. Rekvirirali so trgovino in trafiko, zaplenili so tudi pisalni stroj, ki so ga rabili za tehniko, in akumulatorski radijski sprejemnik. (Se nadaljuje)

A. Mrdavšič

Znamenja

Znamenja/Wayposts

On forest paths, solitary paths, along private boundaries or forests we find them: out on stone or on tree trunks — guideposts to various directions, forest regions, paths for mountaineers. No longer of single colour, often because of sunburn or rain, seldom with a sunny spot but in wood covered in a rough original material they represent the unspoken language of signs, lines, figures and letters. In the national emblem mark their specific presence is undisputed: they stand out by dark, pale and blue but do not disturb the natural harmony. Long ago people had put them on stone, on rock or on wood as signposts for others — wanting to know directions in forests, along paths.

lesna
slovenj gradec

1982

Ob gozdnih cestah, samotnih poteh in gozdarskih mejah, na drevesih in kamnih stojijo zapisana in vklesana znamenja smeri, gozdnih oddelkov, planinskih poti... Zbledela od sonca, sprana od dežja in z okorno roko obnovljena v značilnih živahnih barvah na grobi podlagi pomenijo nemo govorico znakov, črt, števil in črk. V naravnem okolju je njihova likovna pripoved vidna; izdvojijo se iz narave z barvo in obliko, vendar ne motijo ubranosti v naravi. Ljudje so jih vrezali v kamen, zarisali na skalo ali les za kažipote in sporočila drugim ljudem o gozdovih, stezah, smereh...

Na velikem mednarodnem natečaju koledarjev vsega sveta je bil zastopan tudi koledar Lesne Slovenj Gradec pod nazivom LESNA — ZNAMENJA — avtorjev Marlene Pehani in Petra Vernika. Ta mednarodni natečaj je tradicionalen in ga razpisuje revija Novum Gebrauchsgraphik v Münchenu. Ta revija je namenjena predvsem oblikovanju, kar pomeni, da je ta natečaj namenjen ugotavljanju oblikovnih dosežkov.

Med zelo veliko prijavljenimi in veliko konkurenco se je naš koledar plasiral na odlično 11. mesto. Čeprav je bil deležen različnih ocen posameznikov, je tako dobra uvrstitev dokaz, da je oblikovno res na visokem nivoju in smo lahko na to ponosni.

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Vida Gerl, Ludvik Mori, Oto Plisnik, Hedvika Janše, Nada Černič, Marjan Čuješ, Vida Vrhnjak, Andrej Sertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada 5200 izvodov — Kličjeji in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1982